

Anexă
(Anexa nr. 2 la Ordinul nr. 3.393/2017)

**Programa școlară
pentru disciplina**

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
pentru școlile și secțiile cu predare
în limba maghiară
Clasele a V-a – a VIII-a**

București, 2026

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară reprezintă oferta curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a. Conform *Planului-cadru de învățământ*, aprobat prin OMENCS nr. 3590/05.04.2016, pentru studiul acestei discipline este alocat un număr de patru ore.

Revizuirea Programei de *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, aprobată în 2017, a fost necesară pentru a o alinia la documentele curriculare actuale și la principiile didacticei limbilor nematerne.

Revizuirea vizează până la 25% din conținutul actualei programe, nefiind operate schimbări majore în ceea ce privește structura și finalitățile acesteia. Intervențiile realizate au vizat, în principal, reorganizarea unor conținuturi existente în spiritul prevederilor din suplimentul la *Cadrul european comun de referință pentru limbi, Companion Volume* (2018) în ceea ce privește ajustarea la nivelurile lingvistice specifice elevilor maghiari, precum și reformularea unor competențe, cu scopul de a le spori claritatea și precizia. *Aceste ajustări au caracter preponderent editorial și metodologic, fără a modifica esența programei, obiectivele urmărite sau rezultatele învățării vizate, finalitatea acesteia rămânând neschimbată.*

Concepția acestei programe are în vedere *Nota de fundamentare a planurilor-cadru pentru învățământul gimnazial* (2016), precum și *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2006/962/EC). Acest document european de referință subliniază necesitatea unui set de competențe-cheie care să permită cetățeanului să se adapteze flexibil la o lume caracterizată prin schimbări rapide și interconectare profundă. Aceste competențe includ: comunicarea în limba maternă, comunicarea în limba nematernă, competențe digitale, a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și sensibilizare culturală.

Competențele de comunicare în limba română sunt corelate cu *The European Language Portfolio (Portofoliul european al limbilor)*, precum și cu descriptorii din suplimentul la *Cadrul european comun de referință pentru limbi, Companion Volume* (2018): [chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989](https://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989).

Programa de *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară favorizează abordarea învățării dintr-o perspectivă inter- și transdisciplinară, conform prevederilor din *Legea învățământului preuniversitar*, urmărind:

- înțelegerea rațională a faptelor de limbă și a coerenței structurale, pornind de la mecanismele esențiale de generare a mesajului în comunicarea orală și scrisă;
- asigurarea controlului conștient al comunicării lingvistice în ascultare, vorbire, lectură și scriere, în raport cu normele în vigoare ale limbii române;
- cunoașterea, înțelegerea și utilizarea corectă a elementelor fundamentale de ordin lexical și gramatical ale limbii române;
- dezvoltarea competențelor culturale, formate, în mare parte, prin lectura înțeleasă ca abilitate esențială pentru viață;
- asumarea valorilor etice și a idealurilor umaniste naționale, definitorii pentru omul modern, necesare dezvoltării afective și morale, având ca reper modelul sociocultural contemporan.

Limba este instrumentul principal de organizare a gândirii și este compusă din sisteme interdependente de semne și simboluri, a căror menire este crearea de sens prin transmiterea de mesaje. Prin limbă, se construiește identitatea personală a individului și identitatea națională a culturii de origine, precum și relațiile interumane, care favorizează inserția socială.

Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară este o disciplină complexă, care cuprinde, într-o manieră integrată, trei componente:

- *componenta lingvistică*, aparținând științelor limbii;
- *componenta interrelațională*, aparținând științelor comunicării;

- *componenta estetică și culturală*, aparținând literaturii ca artă a cuvântului.

Componenta lingvistică asigură baza dezvoltării competenței de comunicare generală în limba română la elevii vorbitori nonnativi, dovedind înțelegerea sistemului lingvistic, esențială pentru interacțiuni verbale orale și scrise eficiente.

Componenta interrelațională se concentrează pe dezvoltarea competenței de comunicare interumană, în sens larg, incluzând atât comunicarea orală, susținută de principii de retorică și asociată cu comportamente adecvate, cât și comunicarea scrisă, implicând utilizarea complementară a tehnicilor tradiționale și moderne de comunicare

Componenta estetică și culturală vizează sensibilizarea elevului în legătură cu necesitatea de a respecta diversitatea culturală, prin apelul la dimensiunea emoțional-afectivă a personalității.

Prin complexitatea structurală și de conținut, disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară contribuie la construirea și dezvoltarea tuturor competențelor-cheie, constituind fundamentul pentru definirea idealului educațional de tip european – învățarea pe parcursul întregii vieți. Acest imperativ educațional impune o schimbare de paradigmă, o reconceptualizare fundamentală a noțiunilor și a metodelor de cercetare.

La nivel gimnazial, în cadrul învățământului obligatoriu, disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară oferă spațiul necesar pentru construirea corectă, complexă și armonioasă a personalității umane, inserate istoric în paradigma postmodernității. Disciplina se axează pe formarea competenței comunicative generale în limba română în context plurilingv și pluricultural, și nu pe transmiterea și memorarea de conținuturi. Astfel, se respectă criteriul autenticității, care vizează conceperea unor activități de învățare la clasă cât mai apropiate de cele pe care elevul le desfășoară în viața reală, în diverse contexte. În acest mod, întregul proces educativ este centrat pe elev, ceea ce impune promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea și adaptarea situațiilor de învățare la caracteristicile de vârstă ale elevilor, la nevoile, interesele și aptitudinile acestora, la stilurile lor de învățare, respectându-se diversitatea etnoculturală, lingvistică, religioasă etc.

Structura programei școlare pentru disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară include, pe lângă *Nota de prezentare*:

- *competențe generale* – structurează întreg demersul formativ al disciplinei pe parcursul învățământului gimnazial;
- *competențe specifice* și exemple de *activități de învățare* – competențele specifice derivă din competențele generale, indicând achizițiile elevului la finalul anului de studiu; activitățile de învățare reprezintă exemple de sarcini de lucru prin care se formează/dezvoltă competențele specifice;
- *conținuturi* – constituie baza de operare pentru formarea/dezvoltarea competențelor;
- *sugestii metodologice* – orientează profesorul în organizarea demersului didactic, pentru a facilita formarea/dezvoltarea competențelor.

Programa, bazată pe *modelul comunicativ-funcțional și acțional*, presupune studiul integrat al limbii, al comunicării și al textului nonliterar/literar, oferind posibilitatea unei educații complexe, vizând aspectele formale, nonformale și informale, ale căror interferențe favorizează dezvoltarea competențelor generale, prin intermediul celor specifice, asociate cu activități de învățare adecvate și aplicate la conținuturile propuse.

Componenta culturală din prezenta programă asigură promovarea dezvoltării personale a elevului într-un cadru sociocultural lărgit. A dobândi competențe precum *a ști, a pune în aplicare, a avea atitudini și reacții adecvate* reprezintă o dimensiune semnificativă a demersului didactic prin care programa este aplicată în școală.

Competențe generale

- 1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare**
- 2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 4. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
- 5. Manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare****Clasa a V-a****1.1. Identificarea unor informații esențiale și de detaliu, a emoțiilor, din diverse texte orale, monologate sau dialogate, pe teme familiare**

- exerciții de predicție a temei textului, pe baza unor termeni dați în avans
- identificarea intenției de comunicare, din diferite tipuri de texte (monologate, dialogate)
- identificarea informațiilor esențiale și de detaliu, în urma ascultării unor texte orale diverse (audiobook sau video cu basme, schițe; reclame transmise la radio și televiziune)
- identificarea emoțiilor exprimate de către vorbitor, în texte orale audiate
- exerciții de reascultare, pentru a completa/transpune în tabele/organizatori grafici informații din textele audiate

1.2. Deducerea sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la tema textului audiat, la context și/sau la clarificările oferite de către interlocutor

- identificarea cuvintelor necunoscute din texte audiate, cu scopul clarificării sensului acestora, prin raportare la context, la tema textului, la dicționar sau la explicațiile profesorului
- stabilirea sensului unor cuvinte prin raportare la tema textului
- executarea unor instrucțiuni audiate (de exemplu, realizarea unei figurine origami sau învățarea regulilor unui joc nou), în scopul deducerii sensului unor cuvinte nou însușite

1.3. Sesizarea corectitudinii sau a greșelilor fonetice și gramaticale dintr-un enunț

- identificarea structurii fonematice a cuvintelor noi
- sesizarea corectitudinii unui enunț, prin completarea de grile și/sau tabele sau prin alegerea variantei corecte dintr-o multitudine de variante
- exerciții de observare a greșelilor de pronunție, de acord, de flexiune, în diverse situații de comunicare

1.4. Sesizarea elementelor fonetice specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea unui mesaj audiat, pe teme familiare

- identificarea structurii fonematice a unor cuvinte noi, prin raportare la sunetele echivalente din limba maternă
- ascultarea perceptivă a unor texte în limba română, cu accent pe sesizarea pronunției corecte și a intonației
- sesizarea modului de pronunțare a unor sunete specifice limbii române, a diftongilor și a triftongilor, comparativ cu limba maternă
- recunoașterea alternanțelor fonetice și a accentului mobil, comparativ cu accentul fix din limba maternă

1.5. Manifestarea interesului pentru ascultarea activă față de interlocutor în interacțiunea directă sau în cea mediată – conversație uzuală sau discuție pe o temă familiară

- exerciții de răspuns nonverbal la comenzi simple, dovedind atenția prin reacții adecvate (gesturi, mimică, execuția comenzii)
- ascultarea textelor orale, dovedind concentrarea prin reacții verbale sau nonverbale la conținutul audiat

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a V-a
2.1. Folosirea cuvintelor nou însușite în enunțuri adecvate sensului dedus din contextul inițial - construirea unor enunțuri proprii, pe baza cuvintelor nou însușite și a unui set de întrebări de sprijin - exerciții de substituție a cuvintelor nou însușite cu sinonime, într-un context dat - compararea sensului unui enunț atunci când se folosesc sinonime diferite din aceeași serie sinonimică 2.2. Formularea ideilor principale și secundare din diverse texte, pe teme familiare - formularea ideilor principale pe baza lecturii unui text - expunerea orală – individual sau în grup – a unui plan simplu/dezvoltat - prezentarea unui organizator grafic asociat unui text 2.3. Prezentarea unor informații, idei și emoții, pe baza unei structuri oferite ca model - relatarea unor fapte și întâmplări cu caracter personal, urmărind o structură/un model dat - realizarea unui autoportret, pornind de la un model, prin simularea unor situații de comunicare cu parteneri diverși (părinți, profesori, colegi, vecini etc.) - completarea unui text oral lacunar sau continuarea unei relatări orale, realizând predicții - utilizarea elementelor de comunicare nonverbală și paraverbală, în prezentarea unui eveniment - formularea unor aprecieri personale referitoare la textele citite/ascultate 2.4. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării în enunțuri/texte proprii, pe teme familiare - transformarea unui enunț afirmativ în enunț negativ, a unui enunț interogativ într-unul exclamativ, și invers - folosirea corectă, într-un context dat, a categoriilor gramaticale specifice părților de vorbire și a părților de propoziție - construirea unor fraze prin utilizarea corectă a coordonării (copulative și prin juxtapunere) și a subordonării - descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film sau a unui personaj imaginar, urmărind un set de repere și asociind clasele morfologice adecvate 2.5. Realizarea unor interacțiuni verbale, pe teme familiare, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică - utilizarea jocurilor de rol pentru exersarea dialogului simplu, pe teme familiare, respectând intonația și accentul specific - selectarea elementelor nonverbale și paraverbale optime pentru dialogul purtat - folosirea adecvată a mărcilor de inițiere și de încheiere a unui dialog, cu accent pe utilizarea formulelor specifice - adaptarea registrului de comunicare (formule de adresare, ton etc.) în funcție de situația de comunicare și de partenerul de dialog 2.6. Manifestarea preocupării față de interlocutor în interacțiunea directă sau în cea mediată - formularea, prin colaborare, a ideilor esențiale care structurează un plan simplu, în cadrul unei conversații uzuale sau al unei discuții pe o temă familiară - solicitarea repetării unor informații (de exemplu, „Ce-ai spus?"/„Mai spune o dată!"/), atunci când mesajul nu a fost înțeles - exerciții de cooperare conversațională (gestionarea alternanței luărilor de cuvânt)

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a V-a

3.1. Identificarea, pe baza unor întrebări de sprijin, a informațiilor esențiale și de detaliu din diverse texte

- extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text dat, pe baza unor întrebări de sprijin
- delimitarea ideilor principale de cele secundare dintr-un text dat
- exerciții de lectură a imaginii, corelate cu textul însoțitor, în vederea susținerii înțelegerii

3.2. Deducerea sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la tema textului citit, la context și/sau folosind dicționarul

- identificarea sensului unui cuvânt nou prin raportare la tema textului și la contextul apropiat (cuvinte/expresii învecinate)
- verificarea sau completarea sensului dedus, folosind diferite tipuri de dicționare
- exerciții de tip rebus (imagini și/sau cuvinte), pornind de la sensul cuvintelor deduse din text

3.3. Recunoașterea temei în relație cu ideile principale din texte diverse, pe teme familiare

- identificarea temei dintr-un text, pe baza unor criterii date și corelarea acestora cu ideile principale identificate
- delimitarea textului în fragmente logice, după criterii indicate de către profesor (schimbarea locului/ a timpului/a modului acțiunii etc.)
- identificarea structurii textului (introducere, cuprins, încheiere, succesiunea evenimentelor), pe baza unor întrebări de sprijin
- lectură selectivă pentru desprinderea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit, pe baza unui organizator graphic

3.4. Recunoașterea corectitudinii grafice, lexico-semantice, morfologice și de punctuație în texte diverse, pe teme familiare

- recunoașterea greșelilor de scriere, de morfologie sau de punctuație dintr-un text dat
- exerciții de selectare a formei corecte a unui cuvânt, dintr-o serie de variante date
- exerciții de completare a semnelor de punctuație-lipsă, într-un text dat

3.5. Identificarea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor, pe teme familiare

- identificarea, în contexte variate, a unor categorii morfologice ale limbii române diferite de cele din limba maternă
- lectură exploratorie pentru identificarea unor elemente specifice limbii române (fonetice, morfologice) în diverse texte
- exerciții cu alegere multiplă, pentru elemente de fonetică specifice limbii române, comparativ cu limba maternă
- exerciții de completare a unor spații libere/texte lacunare, cu forme specifice limbii române, după criterii date

3.6. Manifestarea interesului pentru lectura unor texte, pe teme familiare

- realizarea unor liste de lectură, conform propriilor interese și preocupări
- recomandarea, în grupul de colegi, a unor texte/cărți citite din proprie inițiativă
- participarea la activități de lectură în echipă (de exemplu, lectura de tip ștafetă), pentru susținerea interesului pentru citit
- exprimarea unor opinii personale despre personaje, întâmplări sau atitudini întâlnite în textele citite

4. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a V-a
4.1. Formularea unui răspuns personal și/sau creativ pe baza unor texte, pe teme familiare - exprimarea acordului sau a dezacordului față de acțiunile și atitudinile unor personaje - redactarea unor note de lectură - realizarea unui portret al personajului, folosind mai multe coduri (desen, colaj, text) - realizarea unor benzi desenate sau a unor afișe, pornind de la textele receptate 4.2. Elaborarea unui text, pe baza unei structuri oferite ca model, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare și/sau pentru a prezenta experiențe trăite/imaginate - redactarea diferitelor tipuri de texte funcționale (nota, bilețelul, sms-ul), pe baza unui model dat - transformarea unor texte date, după criterii precizate (de exemplu, schimbarea persoanei, a timpului verbal sau a finalului) - alcătuirea unor micronarațiuni, pornind de la informații desprinse prin lectura imaginii, pentru a prezenta experiențe trăite sau imaginate 4.3. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării în elaborarea textelor proprii, pe teme familiare, prin transfer lingvistic și/sau interferențe din limba maternă în limba română - construirea unor enunțuri prin valorificarea transferului din limba maternă în limba română (de exemplu, scrierea corectă a denumirilor sărbătorilor sau a altor cuvinte supuse fenomenului de interferență) - utilizarea corectă, în propoziție și în frază, a semnelor de punctuație (punctul, virgula, punctul și virgula, linia de dialog, linia de pauză) și a semnelor ortografice (cratima, punctul), cu evitarea greșelilor determinate de interferența cu limba maternă - aplicarea topicii specifice limbii române în propoziție și în frază, prin raportare la topica din limba maternă 4.4. Manifestarea preocupării pentru a scrie lizibil, îngrijit, corect și clar - autoevaluarea și corectarea propriului text, urmărind lizibilitatea și aspectul îngrijit al scrisului - utilizarea semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis - redactarea unor mesaje clare, ca formă de comunicare, pe o diversitate de subiecte familiare, respectând regulile de așezare în pagină

5. Manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural

Clasa a V-a
5.1. Manifestarea interesului față de limba română, ca limbă națională - utilizarea jocului de rol pentru exersarea comunicării în limba română, în diverse situații familiare - participarea la cluburi de lectură/cercuri literare în limba română - identificarea unor simboluri sau tradiții asociate limbii române, cu ocazia unor sărbători sau evenimente naționale - inițierea unor conversații pe teme familiare cu vorbitori nativi de limbă română, din diferite medii culturale 5.2. Identificarea valorilor promovate în literatura română, maternă și universală - audierea și vizionarea de materiale în care sunt prezentate valorile comune promovate în literatura română, maternă și universală - realizarea unor note de lectură, valorificând texte din literatura română, maternă și universală

- realizarea unei analize a valorilor promovate în literatura română, maternă și universală, prin raportare la propriile valori

5.3. Exprimarea respectului față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

- participarea la evenimente culturale (spectacole, vernisaje, prezentări de carte), organizate de comunitatea română și de comunitatea maghiară
- realizarea unor proiecte/prezentări despre obiceiuri și tradiții din diferite zone ale țării sau din alte culturi, cu scopul identificării valorilor specifice
- realizarea unor ghiduri turistice bi(multi)lingve, ca formă de valorizare a diversității culturale locale

Conținuturi

Domeniile de conținut vor fi abordate tematic. Pentru fiecare clasă este propusă o temă generală, adecvată particularităților psiholingvistice și preocupărilor elevilor, temă generală care va fi dezvoltată prin **patru teme (trei obligatorii și una la alegere)**.

Pentru clasa a V-a se recomandă:

Tema generală	Teme obligatorii	Teme la alegere
EU ȘI UNIVERSUL MEU FAMILIAR	Identitate personală Jocuri și jucării Valorile mele	Lectură și jocuri de cuvinte Limbă și identitate Prietenii din lumea animalelor

Domenii de conținut	Conținuturi*
Comunicare orală	Acte de vorbire - a se prezenta/a prezenta pe cineva - a cere/a răspunde la cererea de informații asupra unui fapt/asupra unui act mental/asupra unei capacități, abilități (afirmativ/negativ) - a oferi/a accepta scuze - a felicita/a răspunde la felicitări - a face urări/a răspunde la urări - a cere identificarea cuiva, a ceva/a numi și a identifica pe cineva, ceva - a considera un fapt ca adevărat/neadevărat, posibil/imposibil, necesar/inutil, ușor/dificil - a exprima plăcerea/neplăcerea - a exprima stări fiziologice Strategii de comunicare orală Aplicativ • a semnala neînțelegerea mesajului: <i>Nu înțeleg.</i> • a solicita repetarea unui cuvânt/a unui enunț: <i>Repețiți, vă rog!/Ce?/Poftim?</i> • a solicita clarificarea: <i>Ce înseamnă „miere”?</i> • a solicita repetarea pe litere: <i>Cum se scrie „apartament”?</i> • a se autocorecta: <i>...nu.../...scuze...</i> Tipuri de interacțiune propuse: prezentări simple pe teme specifice nivelului, descrieri de imagini, dialoguri simple Texte orale adaptate propuse pentru ascultare: știri, articole, anunțuri, cântece pentru copii, povești și poezii, dialoguri informale scurte și simple, texte informative scurte și simple, (pot fi folosite audio-bookuri, înregistrări ale unor emisiuni sau lecturi orale realizate de profesor și elevi)

Lectură	Se recomandă pentru lectură (fără definirea conceptelor operaționale, text adaptat, integral sau fragment): texte literare și nonliterare adaptate: poezii, texte epice clasice și contemporane din literatura pentru copii (literatura română, literatura maternă și literatura universală), articole din dicționare enciclopedice generale sau specializate (pentru copii), definiții, postări online, instrucțiuni, prospecte, sms-uri; tablă de materii/cuprins, liste, tabele, calendar, etichete, articole din DEX, DOOM3; banda desenată, afișul. Referiri la textele propuse se regăsesc la <i>Sugestii metodologice</i>.
Elemente de construcție a comunicării	Nivelul sintactico-morfologic: A.1. Enunțul: propoziția și fraza A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică Aplicativ ➤ Exprimarea asertivă, negativă ➤ Exprimarea enunțiativă, interogativă, exclamativă B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe (verbul) Aplicativ ➤ Modul indicativ: • timpul prezent • timpul perfect compus • timpul viitor literar • timpul viitor popular (persoanele I, a II-a) ➤ Modul conjunctiv, timpul prezent (persoanele I, a II-a) ➤ Modul imperativ (persoana a II-a, plural) B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii (substantivul) Aplicativ ➤ Substantivul comun și propriu. ➤ Genul ➤ Numărul substantivului ➤ Cazul substantivului • nominativ, acuzativ • genitiv, dativ (cu nume proprii) ➤ Articularea substantivelor • Articolul hotărât și cel nehotărât (cazurile nominativ și acuzativ) B.3. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Aplicativ ➤ cu cazul acuzativ • simple: <i>de, pe, la, în, din, sub, cu, fără, până, între, lângă, despre, după</i> • compuse: <i>de la, până la, până în</i> B.4. Exprimarea persoanei (pronumele) Aplicativ ➤ Pronume personal (formele accentuate) • cazul nominativ • cazul acuzativ • cazul genitiv

	• cazul dativ: (doar cu verbul <i>a-i plăcea</i> și cu expresiile stării, timpul prezent) ➤ Pronume reflexiv (cazul acuzativ, cu verbe la prezent care descriu activități zilnice) ➤ Pronume negativ (cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Pronume interogativ B.5. Exprimarea cantității și a ordinii (numeralul) Aplicativ ➤ Numeralul cardinal B.6. Exprimarea însușirilor (adjectivul) Aplicativ ➤ Adjectivul variabil cu patru forme ➤ Acordul adjectivului cu substantivul determinat ➤ Comparația adjectivului: • comparativul de superioritate • superlativul absolut (forma cu <i>foarte</i>) ➤ Adjectivul pronominal posesiv (cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Adjectivul pronominal nehotărât (cazurile nominative și acuzativ) ➤ Adjectivul pronominal interogativ ➤ Topica adjectivului B.7. Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, modalitate (adverbul, locuțiunea adverbială) Aplicativ ➤ de loc: <i>aici, acolo, sus, jos, aproape, departe, în față, în spate, în centru, în mijloc</i> ➤ de timp: <i>acum, apoi, azi, astăzi, dimineață, după-masă, ieri, mâine, seară, diseară, zilnic, întotdeauna, niciodată, deja</i> ➤ de mod: <i>da, nu, nici, așa, bine, rău, ușor, greu, dificil, deloc, mai, numai, foarte, mult, puțin</i> ➤ interogative: <i>unde?, când?, cum?, cât?</i> (inclusiv în întrebări cu structura: adverb interogativ + verb + substantiv) B.8. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția). Aplicativ B.9. Conjunții și locuțiuni conjuncționale Aplicativ • coordonatoare: <i>și, sau, dar, și..., și, nici..., nici, sau... sau</i> • subordonatoare: <i>că, să, (ca) să, pentru că, dacă</i>
Redactare	Aplicativ • Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe • Planul simplu, planul dezvoltat de idei • Elementele auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri etc.) • Semnele de punctuație și ortografie

	Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: (a) notițe, bilețel, mesaje scurte (b) relatarea unor experiențe personale (program zilnic, vacanțe, timp liber), scurte narațiuni (c) descriere: autoportretul, descrierea unui loc, a unei ființe reale, a unui obiect (de exemplu: o jucărie, o mașină, un smartphone, un obiect de vestimentație etc.)
	Nivelul semantico-lexical Aplicativ • Sinonime. Antonime • Câmpul lexico-semantic • Cuvinte cu aceeași formă și sensuri diferite Nivelul fonetic Aplicativ • Alfabetul limbii române/ alfabetul limbii materne. Vocale și consoane • Punctuația la sfârșitul propozițiilor. Relația dintre intonație, topică și punctuație. Alte convenții grafice: scrierea cu majuscule • Despărțirea cuvintelor în silabe
Elemente de interculturalitate	• Valori (de exemplu: cinstea, prietenia, bunătatea) promovate în literatura română, literatura maternă și cea universală.

Notă*: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe. La nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg, conform modelului de progresie în spirală.

Notă*: Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări/evaluări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice **exersate în diverse contexte de comunicare**. Conținuturile din domeniul *Elemente de construcție a comunicării* vor fi evaluate funcțional. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate **integrat și contextualizat, fiind memorate ca niște formule conversaționale**. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VI-a
1.1. Identificarea unor informații, a intențiilor de comunicare și/sau a emoțiilor și a atitudinilor comunicative, din diferite texte orale - identificarea informațiilor relevante dintr-un text audiat, prin completarea unor organizatori grafici - identificarea intenției de comunicare a vorbitorului (a informa, a convinge, a solicita etc.), într-un text audiat - exerciții de identificare a emoțiilor și a atitudinilor comunicative ale vorbitorilor - formularea unor predicții, pe baza unor fragmente de text audiate, valorificând emoțiile și atitudinile identificate anterior 1.2. Distingerea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la context și la particularitățile comunicării orale - identificarea unor sintagme și/sau enunțuri în legătură cu tema abordată - explicarea sensului cuvântului prin mijloace verbale și nonverbale, pornind de la contextul din textul audiat identificarea rolului elementelor paraverbale (intonație, pauză, accent) în schimbarea sensului unui enunț - exerciții de distingere a sensului corect al unui cuvânt, dintre mai multe variante posibile, pe baza contextului din textul audiat 1.3. Recunoașterea corectitudinii/a incorectitudinii gramaticale și fonetice a unui enunț - sesizarea structurii gramaticale corecte sau incorecte în fluxul enunțurilor orale - identificarea formelor lexicale corecte/incorecte - sesizarea pronunției corecte sau incorecte a unor cuvinte/enunțuri, într-un text audiat 1.4. Recunoașterea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor, pe teme familiare - identificarea pronunției corecte a cuvintelor - recunoașterea acordului adjectivului cu substantivul, a topicii corecte a adjectivului față de substantiv - identificarea utilizării corecte a substantivelor precedate de prepoziții - stabilirea rolului accentului în schimbarea sensului cuvintelor 1.5. Manifestarea interesului și a curiozității față de diverse teme care fac obiectul unor monologuri sau dialoguri - realizarea unor desene/benzi desenate/scheme pentru a ilustra ceea ce a înțeles din textele receptate (monologuri sau dialoguri) - manifestarea aprobării/a dezaprobării verbal sau nonverbal, față de informațiile obținute în urma vizionării de emisiuni pentru copii (online sau TV), pe teme de interes - formularea unor întrebări proprii, ca semn de curiozitate, pe marginea temelor abordate în monologuri sau dialoguri audiate

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VI-a

2.1. Utilizarea cuvintelor/sintagmelor nou însușite în enunțuri adecvate sensului dedus din contextul inițial

- exerciții de substituție a cuvintelor/a sintagmelor, într-un context dat
- realizarea de miniinterviuri, utilizând cuvintele/sintagmele nou însușite
- povestirea orală a unor texte citite sau audiate, valorificând cuvintele/sintagmele nou însușite

2.2. Parafrizarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de text, pe teme familiare

- reformularea unor pasaje dintr-un text, pornind de la informațiile explicite (redate direct în text)
- reformularea unor pasaje dintr-un text, valorificând informațiile implicite (deduse, subînțelese)
- exerciții de parafrizare a unor enunțuri, prin înlocuirea cuvintelor/a expresiilor cu sinonime sau echivalente adecvate

2.3. Prezentarea unor informații, idei și emoții în texte diferite, pe teme familiare

- relatarea unor fapte și întâmplări cu caracter personal, incluzând emoțiile trăite
- alcătuirea unui text oral, pornind de la un plan simplu de idei
- alcătuirea unui monolog oral, pe teme familiare, fără sprijin explicit (plan de idei)
- simularea unor situații de comunicare (de exemplu, joc de rol), pe baza unor criterii date

2.4. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării în enunțuri/texte proprii, pe teme familiare

- utilizarea corectă, în contexte variate, a categoriilor gramaticale specifice părților de vorbire
- substituirea cuvintelor dintr-un enunț dat, cu alte cuvinte din aceeași clasă morfologică, pentru a evita repetițiile
- descrierea orală, frontală, cu sprijin din partea profesorului, a unor obiecte sau ființe din universul apropiat, folosind clasele morfologice adecvate

2.5. Realizarea unor interacțiuni verbale, pe teme familiare, cu mai mulți interlocutori, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică

- formularea unor întrebări și răspunsuri, în concordanță cu tema discuției, în cadrul unei conversații cu mai mulți interlocutori, utilizând accentul și sunetele specifice limbii române
- pronunțarea fluentă a unor secvențe semnificative ale textului oral, reglând tonul și intonația în funcție de starea de spirit (bucurie, surpriză, supărare etc.)
- respectarea accentului și a topicii specifice limbii române, în cadrul unor schimburi verbale cu mai mulți interlocutori

2.6. Manifestarea interesului și a curiozității față de diverse teme în situații de interacțiune directă sau mediată

- simularea unor situații de comunicare monologată și dialogată (de exemplu, prin jocuri de rol), manifestând curiozitate și interes față de temă
- formularea unor întrebări proprii, ca semn de curiozitate, în cadrul unei interacțiuni directe sau mediate (de exemplu, prin apel video, mesagerie vocală)
- exerciții de dezvoltare a inițiativei comunicative, prin implicarea activă în discuții pe teme de interes

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a

3.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite dintr-unul sau mai multe texte

- corelarea ideilor explicite cu cele implicite, prin completarea unor organizatori grafici
- completarea unor enunțuri lacunare, cu informații deduse (nu redate direct) din textul-suport
- identificarea elementelor prezente în ilustrații, care completează informația implicită transmisă de diverse texte, afișe sau articole din reviste pentru copii

3.2. Distingerea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la tema textului citit, la context și/sau folosind dicționarul

- identificarea sensului unei sintagme, prin raportare la tema textului
- asocierea unor cuvinte/sintagme cu definițiile corespunzătoare, din dicționar
- realizarea unui „dicționar” al clasei, completat pe parcurs cu sensurile cuvintelor noi, deduse din context
- exerciții de tipul adevărat/fals, pentru verificarea sensului corect al unor cuvinte, dedus din context

3.3. Identificarea temei în relație cu ideile principale din texte diverse, pe teme familiare

- identificarea temei în texte diverse, pe baza unor criterii date
- formularea ideilor principale ale unui text, prin raportare la tema identificată
- rezumarea orală a unui text, pe baza ideilor principale (acțiune, participanți, timp, spațiu, în cazul unei narațiuni; trăsături, în cazul unei descrieri)

3.4. Recunoașterea corectitudinii grafice, lexico-semantice, morfologice și de punctuație, în texte diverse

- recunoașterea categoriilor morfologice cu rol în structurarea textului
- utilizarea organizatorilor grafici pentru a stabili corectitudinea modului de utilizare a unor cuvinte
- structurarea câmpurilor lexicale pe baza unor scheme/tabele de sprijin
- identificarea rolului punctuației în schimbarea sensului unui enunț

3.5. Stabilirea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor diverse

- plasarea unor perechi de omofone în același context, pentru a fixa utilizarea corectă
- compararea sistemului lingvistic al limbii române cu sistemul lingvistic al limbii materne

3.6. Manifestarea preocupării de a decoda semnificația textelor, pe teme familiare

- realizarea unei liste de întrebări care vizează neclarități despre conținutul textului
- relaționarea unui fragment de text/a unui text cu o ilustrație, imagine, pictură, melodie sau film, justificând legătura de sens identificată
- formularea unor concluzii proprii, pe baza semnificației desprinse dintr-un text citit

4. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a

4.1. Redactarea unui răspuns personal și/sau creativ pe baza unor texte diverse, pe teme familiare

- exprimarea unor opinii personale în legătură cu diverse texte
- formularea unor răspunsuri creative, pe teme familiare, pornind de la textele receptate (de exemplu, continuarea unei povestiri, schimbarea unui final)
- exerciții-joc de imaginație, pornind de la textele receptate

4.2. Redactarea unui text, pe baza unor structuri specifice, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare și/sau pentru a prezenta experiențe reale/imaginare

- relatarea, în scris, a unor fapte și întâmplări cu caracter personal, respectând structura narativă (introducere, desfășurare, final)
- redactarea unor texte scurte pe teme familiare, pornind de la un plan simplu de idei sau de la un model dat
- realizarea unor descrieri despre persoane/obiecte, respectând o structură dată (însușiri generale/detalii)

4.3. Redactarea unui text, cu integrarea unor grafice, tabele, scheme, pe teme date, în format lettric/electronic

- realizarea unor hărți ale povestirii (scheme grafice simple), pe baza unui text narativ
- crearea unui profil al personajului într-un text multimodal, folosind tabele sau scheme de caracterizare
- realizarea de postere/organizatori grafici, pentru a indica relația dintre text și experiențele proprii
- inserarea unor tabele, grafice și imagini într-un text complex, în format electronic

4.4. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării în elaborarea textelor proprii, pe teme familiare

- utilizarea adecvată a formelor verbale, în raport cu cronologia faptelor relatate
- folosirea conectorilor adecvați la nivelul propoziției și al frazei
- redactarea unor texte diverse, valorificând categoriile semantice învățate (sinonime, antonime, cuvinte polisemantice)

4.5. Manifestarea preocupării privind concizia, claritatea și coerența diferitelor texte

- redactarea unor texte scurte (mesaje, invitații, descrieri, povestiri), respectând regulile de concizie (transmiterea ideii esențiale, fără informații de prisos)
- reorganizarea logică a unui text dat, ale cărui idei sunt amestecate, pentru a-i asigura coerența
- elaborarea unei liste personale cu cele mai frecvente greșeli proprii legate de claritate/coerență, în scopul autocorectării
- realizarea unor postere cu regulile de scriere/exprimare frecvent încălcate, care vor fi afișate în sala de clasă

5. Manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural

Clasa a VI-a

5.1. Manifestarea unei atitudini pozitive față de limba română, ca limbă națională

- conversații în limba română, în situații de comunicare cu caracter oficial (de exemplu, prezentarea unui proiect în fața clasei, salutul la un eveniment școlar)
- vizionarea unor fragmente din emisiuni radio/TV în limba română, pe teme de interes, urmată de discuții
- realizarea unui jurnal de impresii, în care elevul notează situații în care a folosit sau a auzit limba română utilizată într-un context oficial/festiv

5.2. Identificarea valorilor promovate în familie și în societate

- realizarea de materiale diverse (orale, scrise, afișe, colaje sau prezentări digitale), în care să fie prezentate valori promovate în familie și în societate
- discutarea, în grup, a unor valori promovate în familia proprie, comparativ cu valorile promovate în societate (de exemplu, prin diverse medii)
- compararea valorilor promovate în opere literare aparținând diferitelor culturi, prin organizatori grafici (tabel, diagramă Venn)

5.3. Exprimarea unei atitudini pozitive față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în diferite contexte culturale și sociale

- realizarea unor proiecte de grup privind patrimoniul cultural local, național și universal
- compararea unor tradiții, obiceiuri și manifestări culturale din spațiul românesc, matern și universal
- valorificarea experiențelor personale de interacțiune cu persoane aparținând unor medii culturale diferite, în contexte de comunicare orală și scrisă
- implicarea în jocuri de rol și situații de comunicare care presupun cooperare, empatie și respect pentru diferențele culturale

Conținuturi

Domeniile de conținut vor fi abordate tematic. Pentru fiecare clasă este propusă o temă generală, adecvată particularităților psiholingvistice și preocupărilor elevilor, temă generală care va fi dezvoltată prin **patru teme (trei obligatorii și una la alegere)**.

Pentru clasa a VI-a, se recomandă:

Tema generală	Teme obligatorii	Teme la alegere
EU ȘI LUMEA DIN JURUL MEU	Familia Timpul liber Valorile mele, valorile celorlalți	Lectură și cunoaștere Dialoguri culturale Prietenii, colegii, profesori

Domenii de conținut	Conținuturi*
Comunicare orală	Acte de vorbire - a considera un fapt ca aparent, probabil/improbabil, - a formula o ipoteză de eventualitate - a exprima bucuria/regretul, interesul/dezinteresul, speranța, iubirea, simpatia/antipatia, admirația, iritarea, vinovăția/nevinovăția, nerăbdarea - a exprima stări fiziologice (timpul trecut) - a cere/a da instrucțiuni - a exprima un ordin/o interdicție/o obligație/un avertisment - a exprima un îndemn/o încurajare/o promisiune - a cere/a exprima opinia - a formula/a accepta/a refuza o rugămintă/o permisiune/o invitație - a solicita/a oferi ajutorul Strategii de comunicare orală Aplicativ • a semnala neînțelegerea mesajului: <i>(Îmi pare rău, dar...) Nu înțeleg./Ce ai spus?</i> • a solicita repetarea unui cuvânt/a unui enunț: <i>Puteți să repetați, vă rog?</i> • a repeta un cuvânt/un enunț: <i>Am spus că nu am vorbit cu el.</i> • a solicita confirmarea înțelegerii: <i>Ai înțeles ce am spus?</i> • a solicita clarificare: <i>Ce înseamnă „cort”?</i> • a solicita repetarea pe litere: <i>Vă rog să-mi spuneți cum se scrie „apartament”!</i> • a preciza pronunțarea/scrierea „Noștri” se scrie cu un „i”. • a semnala unele cuvinte/expresii necunoscute: <i>Nu știu ce înseamnă asta.</i> • a se autocorecta: <i>Cred că nu e bine./Cred că nu am spus bine.</i> Aplicativ • rezumatul Tipuri de interacțiune propuse: prezentări pe teme date, descrieri de imagini, exprimarea opiniei și interacțiuni cu doi participanți) Texte orale adaptate propuse pentru ascultare: știri, articole, anunțuri simple, dialoguri informale simple, texte informative și publicitare scurte și simple (promoții, evenimente, recomandări, indicații) descrieri simple de persoane/locuri/evenimente, texte narative scurte și simple
Lectură	Se recomandă pentru lectură (fără definirea conceptelor operaționale, text adaptat, integral sau fragment): texte literare și nonliterare adaptate: fabule, poezii, texte epice clasice și contemporane din literatura pentru copii, romane grafice aparținând literaturii pentru copii (literatura română, literatura maternă și literatura universală), jurnale, scrisori, e-mailuri, reportaje, rețete culinare, regulamente/set de reguli, grafice, diagrame, benzi desenate, reclame, articole de ziar sau de revistă ilustrate cu imagini. Referiri la textele propuse se regăsesc la <i>Sugestii metodologice</i>.

Redactare	Aplicativ • relatarea • descrierea simplă de persoane/locuri/evenimente Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: • afiș, anunț de mică publicitate, scrisoare, e-mail, invitație, jurnal • narațiuni la persoana I/a III-a • descrieri (descrierea unei ființe imaginare, a unui obiect imaginar, a unui fenomen (ploaia, răsăritul soarelui etc.) • relatări/povestiri
Elemente de construcție a comunicării	A. Tipuri de propoziții și structura lor specifică Aplicativ Enunțul asertiv/negativ/interogativ/imperativ/exclamativ B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe (verbul) Aplicativ ➢ Construcții cu pronumele reflexive ➢ Modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a ➢ Timpul viitor popular, persoana a III-a B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii (substantivul) Aplicativ ➢ Cazurile substantivului: genitiv, dativ (substantive comune) ➢ Numărul substantivului • forme neregulate • substantive defective de plural ➢ Articolul • nehotărât/hotărât: cazurile nominativ și acuzativ (cu substantive defective de plural și cu substantive invariabile) • nehotărât: cazurile genitiv și dativ (singular, plural) • hotărât: cazurile genitiv și dativ (singular, plural) B.3. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Aplicativ ➢ de loc: <i>prin, spre, deasupra, în fața, în spatele, în centrul, în mijlocul, în jurul, în stânga, în dreapta etc.</i> ➢ de timp: <i>înainte de, în timpul, peste, pe la, în urmă cu... ore/zile/luni/ani etc.</i> ➢ de mod: <i>tot, des, rar, uneori, câteodată, de obicei</i> ➢ de cauză: <i>din cauza</i> B.4. Exprimarea persoanei (pronumele) Aplicativ ➢ Pronumele personal (formele neaccentuate) • cazul acuzativ (cu verbe la indicativ prezent, perfect compus, viitor literar și viitor popular, conjunctiv prezent) • cazul dativ (cu verbe la indicativ prezent, perfect compus, viitor literar și viitor popular, conjunctiv prezent) ➢ Pronumele de politețe (cazurile nominativ și acuzativ)

	➤ Pronumele reflexiv, cazul acuzativ (cu verbe la indicativ prezent, perfect compus, viitor literar/popular și la conjunctiv prezent) ➤ Pronumele demonstrativ (cazurile nominativ și acuzativ) • de apropiere • de depărtare ➤ Pronumele interogativ (cazurile acuzativ și dativ) B.5. Exprimarea cantității și a ordinii (numeralul) Aplicativ ➤ Numeralul cardinal ➤ Numeralul ordinal B.6. Exprimarea însușirilor (adjectivul) Aplicativ ➤ Adjectivul variabil cu trei forme, cu două forme, invariabil ➤ Comparația adjectivului • comparativul de egalitate • comparativul de inferioritate • superlativul relativ • superlativul absolut ➤ Adjectivul pronominal posesiv (cazurile genitiv și dativ) ➤ Adjectivul pronominal demonstrativ (cazurile nominativ și acuzativ): • de apropiere • de depărtare ➤ de identitate (cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Adjectivul pronominal negativ (cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Adjectivul pronominal interogativ (cazul nominativ) ➤ Adjectivul pronominal relativ (cazul nominativ) B.7. a. Exprimarea coordonatelor acțiunii/contextului – spațiu, timp, modalitate (adverbul, locuțiunea adverbială) Aplicativ ➤ Adverbul de loc: <i>înainte, înapoi, afară</i> ➤ Adverbul de timp: <i>atunci, devreme, târziu, alaltăieri, poimâine, săptămânal, lunar, luna, marțea, mai întâi, după aceea, adesea, rareori</i> ➤ Adverbul de mod: <i>destul, atât, cam, ba da, sigur, poate, așa și așa, împreună, aproximativ, doar, mai... decât, la fel ca, prea, complet, de asemenea</i> ➤ Adverbe relative: <i>unde, când, cum, cât</i> B.7. b. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția) Aplicativ
--	---

	B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția, locuțiunea conjuncțională) Aplicativ ➤ coordonatoare • adversative: <i>iar, însă</i> • disjunctive: <i>ori, sau..., sau, ori..., ori</i> • concluzive: <i>deci</i> • corelative: <i>nu numai..., ci/dar și, atât..., cât și, nu doar..., ci și</i> ➤ subordonatoare • de timp: <i>după ce</i> • cauzale: <i>din cauză că</i> • de scop: <i>(ca) să</i>
	Nivelul semantico-lexical Aplicativ • Omonimele • Compunerea cuvintelor
	Nivelul fonetic Aplicativ • Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe (reguli de bază, fără excepții) • Omografe • Omofone
Elemente de interculturalitate	Valori promovate în familie și în societate (de exemplu, respectul, încrederea, sinceritatea) și/sau în literatura română, literatura maternă sau cea universală.

Notă*: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe. La nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg, conform modelului progresiei în spirală.

Notă*: Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări/evaluări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice **exersate în diverse contexte de comunicare**. Conținuturile din domeniul *Elemente de construcție a comunicării* vor fi evaluate funcțional. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate **integrat și contextualizat, fiind memorate ca niște formule conversaționale**. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VII-a

1.1. Compararea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse texte orale

- *identificarea informațiilor esențiale și a celor de detaliu în texte orale aparținând unor domenii diferite*
- *compararea intențiilor de comunicare și a atitudinilor vorbitorilor în două sau mai multe texte orale pe aceeași temă (de exemplu, un anunț oficial și o discuție informală)*
- *exerciții de comparare a naturii formale sau informale a dialogului, pornind de la formula de adresare, tonul și vocabularul folosit*

1.2. Identificarea semnificației/a semnificațiilor unor enunțuri, în funcție de particularitățile comunicării orale

- *recunoașterea corespondenței dintre elementele verbale și cele nonverbale (gesturi, mimică) și paraverbale (ton, intonație) în comunicare*
- *identificarea modului în care elementele paraverbale evidențiază scopul comunicării și/sau intențiile emițătorului – sesizarea rolului elementelor nonverbale și paraverbale în comunicarea artistică, comparativ cu cea nonartistică*
- *compararea semnificației unui text transmis printr-un singur cod, respectiv prin mai multe coduri de comunicare*

1.3. Identificarea corectitudinii/ a incorectitudinii fonetice și gramaticale în procesul de comunicare

- *identificarea formei corecte a cuvintelor*
- *sesizarea dezacordurilor gramaticale*
- *exerciții de identificare a accentului corect*

1.4. Identificarea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor de diverse tipuri, monologate sau dialogate

- *identificarea relației dintre gen, număr și articol în limba română, prin comparație cu situația din limba maternă*
- *exerciții de sesizare a hipercorectitudinii, pornind de la interferențele cu limba maternă*
- *identificarea unor structuri gramaticale specifice limbii române, fără corespondent direct în limba maternă (de exemplu, pronumele personal, forma neaccentuată)*

1.5. Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/ale interlocutorilor

- *formularea unor argumente/contraargumente într-o discuție cu partenerii de comunicare, manifestând răbdare și toleranță - utilizarea jocului de rol cu schimbarea statutului participanților, pentru exersarea empatiei față de punctul de vedere al interlocutorului*
- *reformularea unei opinii proprii, ținând cont de sugestiile și observațiile primite de la colegi, într-o discuție de grup*

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VII-a

2.1. Folosirea sensurilor multiple ale cuvintelor/sintagmelor în contexte variate

- compararea sensurilor unui cuvânt/ale unei sintagme în diferite contexte (sens propriu/sens figurat)
- identificarea sensului unui cuvânt polisemantic, în funcție de contextul în care apare
- alcătuirea unor enunțuri proprii în care același cuvânt este folosit cu sensuri diferite

2.2. Rezumarea unor texte diverse

- identificarea și ierarhizarea informațiilor esențiale dintr-un text dat, în vederea rezumării
- utilizarea unor conectori logici și cronologici, precum și a formelor verbale specifice rezumatului (de exemplu, persoana a III-a), în producerea de text
- rezumarea orală/scrisă a unor texte diverse (narative, descriptive, informative)
- transformarea formei verbale, în vederea realizării rezumatului

2.3. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în diverse texte, oferind detalii semnificative și exemple relevante

- exprimarea punctelor de vedere în urma selectării elementelor semnificative din textele receptate
- prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere pe diverse teme, cu detalii semnificative și exemple relevante
- adaptarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale la contextul și scopul comunicării în prezentarea informațiilor

2.4. Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfosintactice ale limbii române, în diferite situații de comunicare

- transformarea construcțiilor active în construcții pasive, în contexte de comunicare date
- utilizarea corectă a părților de vorbire flexibile și neflexibile în formularea unor enunțuri clare
- construirea unor enunțuri corecte din punct de vedere sintactic, utilizând vocabularul învățat
- alcătuirea unor fraze prin utilizarea corectă a coordonării și a subordonării, demonstrând corelarea între vocabular și gramatică

2.5. Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică

- simularea unor situații de comunicare monologată și dialogată pe teme variate, cu parteneri diverși
- susținerea unui punct de vedere pe o temă dată, în cadrul unei discuții de grup
- realizarea unui reportaj sau a unui interviu, respectând specificitățile lingvistice și stilistice ale limbii române

2.6. Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/ale interlocutorilor, în interacțiunea directă sau în cea mediată

- utilizarea jocului de rol pe teme propuse de colegi, demonstrând asertivitate și respect față de punctele de vedere diferite
- formularea unor enunțuri care să ateste respectul și toleranța față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorilor, prin exemple concrete
- exersarea unei atitudini constructive, de colaborare, prin participarea activă în grupuri de lucru, pentru realizarea sarcinilor și formularea comună a ideilor aplicarea unor tehnici de comunicare eficientă, menite să dezamorseze posibile reacții negative, prin formulări de tipul „Înțeleg perspectiva ta, dar...”

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a

3.1. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale

- *ordonarea și reordonarea paragrafelor unui text dat, pe baza unor criterii specifice (de exemplu, cronologie, importanță)*
- *transpunerea mesajului unui text dat în alte forme de reprezentare (hărți conceptuale, organizatori grafici) și invers*
- *realizarea unei scheme corespunzătoare structurilor logice ale unui text (de exemplu, structura narativă, descriptivă)*
- *ierarhizarea informațiilor dintr-un text prin completarea unor organizatori grafici, care să reflecte relațiile logice dintre idei*

3.2. Identificarea semnificației unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare

- *corelarea unor cuvinte și sintagme cu definițiile corespunzătoare, în funcție de contextul în care apar*
- *asocierea cuvintelor și a sintagmelor cu imagini, semne grafice etc., pentru a înțelege mai bine semnificația*
- *identificarea sensului unor cuvinte și sintagme pe baza unor imagini-suport, corelându-le cu textul dat*

3.3. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/ multimodale

- *selectarea informației esențiale dintr-un text dat și identificarea temei principale*
- *identificarea construcției discursului narativ, dramatic sau liric, prin analiza structurii acestuia*
- *ordonarea ideilor și a ilustrațiilor din texte după succesiunea momentelor acțiunii prezentate, în funcție de context*
- *lectura imaginii după criterii date, pentru a extrage idei principale și secundare*

3.4. Identificarea corectitudinii grafice, lexico-semantică, morfosintactice și de punctuație, în texte continue/discontinue/multimodale

- *stabilirea relațiilor de omonimie și polisemie într-un text dat, identificând corectitudinea utilizării*
- *utilizarea corectă a părților de vorbire flexibile și neflexibile într-un text, corelându-le cu normele gramaticale*
- *corectarea punctuației într-un text dat, pentru a demonstra înțelegerea regulilor de punctuație*

3.5. Identificarea rolului transferului lingvistic între limba maternă și limba română, în receptarea unor texte continue/discontinue/multimodale.

- *recunoașterea expresiilor și a locuțiunilor specifice limbii române*
- *exerciții cu alegere multiplă pentru identificarea formei corecte în limba română*
- *identificarea elementelor lingvistice comune din textele citite în limba română și în limba maternă*

3.6. Manifestarea atitudinii față de practicile de lectură: lectură de informare sau lectură de plăcere

- *dezvoltarea unor strategii de lectură și adaptarea acestora la tipul de text lecturat*
- *familiarizarea elevilor cu cartea de tip electronic*
- *proiecte de lectură în grup finalizate cu expoziție*
- *campanii de lectură pentru promovarea cărților preferate*
- *strategii de lectură exploratorie folosind diferite tipuri de documentare*

4. Redactarea textului scris de diverse tipuri**Clasa a VII-a****4.1. Compararea ideilor și a punctelor de vedere exprimate, pe teme diverse**

- utilizarea jurnalului cu dublă intrare pentru compararea a două texte
- exprimarea în scris a propriilor idei rezultate din compararea a două texte după criterii date

4.2. Redactarea unui text, cu subiect la alegere, pe baza structurii narative, descriptive, explicative, adecvate unei situații de comunicare

- transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
- rezumarea unor texte diverse
- redactarea unor descrieri, prezentând trăsăturile unui obiect, ale unui peisaj, ale unei persoane
- exprimarea în scris a propriilor sentimente și atitudini față de un aspect dat

4.3. Realizarea unor texte multimodale, pe teme date, pentru a fi prezentate în fața colegilor

- elaborarea unor afișe (de exemplu, piese de teatru pentru copii)
- realizarea unor prezentări pe teme date
- exerciții de îmbinare a diverse elemente verbale și audio-vizuale, în vederea transmiterii unui mesaj
- redactarea unei cărți (text multimodal) pentru colegi

4.4. Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfosintactice ale limbii române, în elaborarea de texte narative, descriptive, explicative

- utilizarea corectă a părților de vorbire flexibile și neflexibile, în funcție de scopul comunicării
- folosirea adecvată a formelor verbale în raport cu cronologia faptelor relatate
- utilizarea conectorilor adecvați la nivelul propoziției și al frazei
- transformarea textelor prin realizarea unor modificări lexico-semantice

4.5. Manifestarea preocupării pentru originalitate

- scrierea creativă pornind de la un tipar/un binom imaginar, după modelul lui Italo Calvino:
„Dacă într-o noapte de iarnă un călător ...”
- exerciții de evitare a repetițiilor deranjante
- scrierea aceluiași text în minimum trei variante succesive, pentru îmbunătățirea performanțelor privind originalitatea

5. Manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural**Clasa a VII-a****5.1. Recunoașterea multilingvismului în contexte socioculturale diverse**

- participarea la Ziua Europeană a Limbilor prin activități de prezentare a propriei identități lingvistice (de exemplu: „Eu vorbesc română, maghiară, engleză și germană”)
- utilizarea jocului de rol pe problema multilingvismului: de exemplu, „Schimbă limba”
- marcarea Zilei Internaționale a Toleranței (16 noiembrie) și a Zilei Minorităților Naționale (18 decembrie), prin activități de reflecție asupra diversității culturale și lingvistice

5.2. Identificarea valorilor promovate în tradițiile și obiceiurile din cultura română, maternă și universală

- identificarea elementelor comune și de transfer între diferite obiceiuri populare
- realizarea de minimamente artistice despre obiceiurile și tradițiile locale
- participarea la sărbători folclorice, obiceiuri și tradiții aparținând ambelor naționalități (mersul cu colindul, cu uratul, confecționarea de măștișoare etc.)

- realizarea de întâlniri/interviuri cu persoane care promovează tradițiile și obiceiurile locale
- vizite la muzee etnografice (locale și naționale)

5.3. Manifestarea empatiei față de diversitatea lingvistică și culturală, prin recunoașterea valorilor promovate în diferite contexte sociale

- participarea la evenimente și ceremonii comune, organizate împreună cu elevi/comunități din alte culturi
- cunoașterea și cinstirea personalităților reprezentative ale fiecărei culturi locale
- realizarea unui calendar multicultural, cu marcarea sărbătorilor și a evenimentelor specifice diverselor culturi
- realizarea unei „hărți a citatelor”, cu afirmații ale unor personalități din cultura română, din cultura maternă și din cultura universală, pe diverse teme

Conținuturi

Domeniile de conținut vor fi abordate tematic. Pentru fiecare clasă este propusă o temă generală, adecvată particularităților psiholingvistice și preocupărilor elevilor, temă generală care va fi dezvoltată prin **patru teme (trei obligatorii și una la alegere)**.

Pentru clasa a VII-a, se recomandă:

Tema generală	Teme obligatorii	Teme la alegere
ORIZONTURILE LUMII ȘI CUNOAȘTERII	Tradiții și obiceiuri Călătorii/Aventură Valori și atitudini în diverse culturi	Lectura ca explorare Limbile lumii și traduceri Lumea reală, lumea imaginară, lumea virtuală

Domenii de conținut	Conținuturi*
Comunicare orală	Acte de vorbire - a formula ipoteze despre fapte nerealizate în trecut - a exprima mândria/încrederea/neîncrederea/compasiunea/iritarea - a exprima intenția/lipsa intenției/hotărârea/nehotărârea - a cere/a răspunde la cererea de informații (afirmativ/negativ/ dubitativ) - a exprima intenția/interesul/regretul/compasiunea/protestul - a folosi stilul formal și informal - a cere justificări/explicații Strategii de comunicare orală Aplicativ • a semna neînțelegerea mesajului: <i>Cum (ați spus)?/Cred că n-am înțeles bine.</i> • a solicita repetarea unui cuvânt/a unui enunț: <i>Scuze, nu am fost atent./Spune încă o dată, te rog!</i> • a repeta un cuvânt/un enunț: <i>Ziceam că nu știu de ce nu recunoaște nimic.</i> • a solicita confirmarea înțelegerii: <i>Ai spus că vrei să pleci?</i> • a solicita clarificarea: <i>Te rog să-mi explici ce înseamnă „extraterestru”./Ce vrei să spui (cu asta)?/Nu-mi amintesc cuvântul...</i> • a semna unele cuvinte/expresii necunoscute: <i>Nu cunosc acest cuvânt./În engleză se spune „highway”.</i> • a aproxima: <i>E un fel de revistă.</i> • a se autocorecta: <i>...Adică.../De fapt, am vrut să spun că este scump pentru mine.</i> Tipuri de interacțiune propuse: dialog cu doi sau mai mulți participanți, descriere de imagini, comparație, argumentare (pe teme specifice nivelului), conversații cu accent pe motivarea părerilor personale,

	Texte orale adaptate propuse pentru ascultare • texte informative • texte narative • descrieri de evenimente trecute și prezente • prezentări și discuții pe teme familiare • anunțuri • interviuri
Lectură	Textul continuu. Textul discontinuu. Textul multimodal Textul nonliterar Textul explicativ Discursul narativ și comunicarea narativă Aplicativ • Narativul literar (discurs narativ): ○ autor, narator, personaj, acțiune ○ indici spațio-temporali: unde și când se desfășoară acțiunea ○ cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă ○ modurile de expunere: narațiune, descriere (autoportret, portret, tablou), dialog, monolog Discursul dramatic și dialogul în comunicarea cotidiană Aplicativ • Discursul dramatic: rolul dialogului; personaj dramatic, indicații scenice ○ text dramatic și spectacol: arta spectacolului: actori, decor, costume, lumini, muzică etc. • Dialogul în comunicarea cotidiană (interviul) Discursul liric Aplicativ • Discurs liric ○ vers, strofă ○ autor/voce lirică ○ versificație: măsură, tipuri de rimă Aplicativ Figuri de stil: epitet, personificare, enumerație, repetiție
	Texte recomandate (fără definirea conceptelor operaționale, text adaptat, integral sau fragment): (a) texte continue, texte literare și nonliterare: poezii, piese de teatru, texte epice clasice și contemporane din literatura pentru copii, romane grafice (literatura română, literatura maternă și literatura universală), jurnale de călătorie; articole de popularizare a științei, postări online, instrucțiuni pentru derularea unui experiment (b) texte discontinue: anunțuri, indexuri, glosare (c) texte multimodale (mixte): texte din enciclopedii ilustrate (pe suport de hârtie sau online). Referiri la textele propuse se regăsesc la <i>Sugestii metodologice</i>.

Redactare	Aplicativ • rezumatul • structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal • modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor • textul argumentativ (structură, conectori) • transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare • rezumatul • texte publicitare/broșuri (orașe și locuri din oraș, evenimente, activități educative) • texte expozitive și descriptive (locuri, personalități) • narațiuni (călătorii, evenimente, planuri, întâmplări, jurnal de călătorie/de activități zilnice, blog) • texte argumentative simple – motivarea unor opțiuni, exprimarea unui punct de vedere • grafic, schemă, tabel, bandă desenată, afiș • redactarea unor texte explicative (de exemplu, explicarea unui tabel, a unui desen, a unei rețete culinare)
Elemente de construcție a comunicării	Nivelul morfosintactic: A. Tipuri de propoziții și structura lor specifică Aplicativ • Exprimarea argumentativă, persuasivă B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe (verbul) Aplicativ • Timpul imperfect • Forme verbale nepersonale: infinitiv, participiu, gerunziu, supin • Construcții pasive • Modul condițional-optativ, timpul prezent • Modul imperativ, numărul singular • Verbul în propoziție: predicatul verbal și predicatul nominal (cu verbul copulativ <i>a fi</i>) B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii (substantivul) Aplicativ ➤ Cazul vocativ ➤ Articularea substantivelor • Articolul posesiv-genitival (doar în întrebări și în prezența verbului <i>a fi</i>) • Articolul demonstrativ (cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Substantivul în propoziție (subiect, atribut substantival, complement direct, complement indirect, circumstanțial de loc, circumstanțial de timp, circumstanțial de mod) B.3. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională) Aplicativ ➤ loc: <i>de pe, de sub, printre, în urma, înapoia, înaintea</i> ➤ timp: <i>înaintea, în cursul</i> ➤ mod: <i>contra, împotriva, în jur de, în comparație cu</i>

	B.4. Exprimarea persoanei/a posesiei/a relației/a negației Aplicativ ➤ Pronumele personal (formele neaccentuate, cu verbe la timpul imperfect și la modul imperativ) • cazul acuzativ • cazul dativ ➤ Pronumele reflexiv (cu verbe la timpul imperfect și la modul imperativ) • cazul acuzativ • cazul dativ (cu verbe la prezent, perfect compus, imperfect, viitor, conjunctiv, imperativ) ➤ Pronumele posesiv ➤ Pronumele nehotărât (forme compuse, cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Pronumele negativ (forme compuse, cazurile nominativ și acuzativ) ➤ Pronumele relativ (cazul acuzativ) B.5. Exprimarea cantității și a ordinii (numeralul) Aplicativ ➤ Posibilități combinatorii ale numeralului B.6. Exprimarea însușirilor (adjectivul) Aplicativ • comparația adjectivelor • superlativ absolut: <i>extraordinar de..., grozav de..., extrem de...</i> • adjective fără grade de comparație • Adjectivul pronominal nehotărât (cazurile nominative și acuzativ) • Adjectivul pronominal nehotărât (forme compuse, cazurile nominativ și acuzativ) • Adjectivul pronominal interogativ (cazul acuzativ) • Adjectivul pronominal relativ (cazul acuzativ) • Adjectivul în propoziție: atributul B.7. Exprimarea coordonatelor acțiunii/contextului – spațiu, timp, modalitate (adverbul, locuțiunea adverbială) Aplicativ Adverbul de loc, de timp și de mod • de loc: <i>unde, oriunde, înăuntru, alături, dincolo, nicăieri, în urmă</i> • de timp: <i>demult, cândva, oricând, după aceea, ulterior, iar, iarăși, din când în când, ceas de ceas, zi de zi, an de an, tocmai, prima dată, pe urmă, frecvent, mereu</i> • de mod: <i>vreo, circa, altfel, oricum, pas cu pas, treptat, în totalitate, în majoritate, în special, adică</i>
--	---

	Nivelul semantico-lexical Aplicativ • Cuvântul de bază. Rădăcina. Sufixe și prefixe. Derivatele. • Familia lexicală • Sensul propriu și sensul figurat • Sufixe diminutive și augmentative
	Nivelul fonetic Aplicativ • Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe • Omografe • Omofone • Accentul
Elemente de interculturalitate	• Valori promovate (de exemplu, responsabilitatea, solidaritatea, toleranța) în tradițiile și obiceiurile din culturile română, maternă și universală

Notă*: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe. La nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg, conform modelului de progresie în spirală.

Notă*: Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări/evaluări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice **exersate în diverse contexte de comunicare**. Conținuturile din domeniul *Elemente de construcție a comunicării* vor fi evaluate funcțional. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate **integrat și contextualizat, fiind memorate ca niște formule conversaționale**. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare**

Clasa a VIII-a
1.1. Sintetizarea unor informații, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative, din texte orale, monologate sau dialogate, în care apar diferite coduri de comunicare - sintetizarea atitudinilor comunicative ale vorbitorilor - desprinderea semnificației globale a unui text, sesizând progresia și coerența ideilor exprimate - construirea inventarului de idei din texte orale în care apar diferite coduri de comunicare - selectarea unui argument corespunzător dintr-o serie de argumente 1.2. Recunoașterea modificării semnificației/a semnificațiilor unor enunțuri, în funcție de particularitățile comunicării orale - sesizarea semnificației unui enunț, schimbând elementele paraverbale și nonverbale ale comunicării - identificarea felului în care elementele paraverbale modifică scopul comunicării și/sau intențiile emitătorului - exerciții de sesizare a unor jocuri de cuvinte 1.3. Recunoașterea particularităților lexico-gramaticale și fonetice ale unui text - identificarea particularităților lexicale și a topicii afective dintr-un text ascultat - sesizarea atracției paronimice - identificarea abaterilor de la normele limbii literare - recunoașterea categoriilor gramaticale învățate - recunoașterea construcțiilor pleonastice 1.4. Identificarea elementelor de transfer și de interferență din limba maternă în limba română, în receptarea unor texte diverse, monologate sau dialogate - identificarea cuvintelor rezultate din interferența lexicală dintre cele două limbi - sesizarea abaterilor lingvistice specifice bilingvismului substractiv 1.5. Manifestarea atitudinii critice față de punctele de vedere exprimate de interlocutor(i), în interacțiuni cu coduri de comunicare diferite (verbal, nonverbal, paraverbal) - sesizarea și interpretarea critică a mesajelor transmise prin limbaj nonverbal - ascultarea activă a interlocutorilor, în cadrul lucrului în echipă - conștientizarea propriei poziții de inițiator sau receptor în dialog

2. Producerea textului oral în diverse situații de comunicare

Clasa a VIII-a
2.1. Folosirea sensului propriu și/sau figurat al cuvintelor/sintagmelor în diverse tipuri de text: narativ, descriptiv, explicativ, argumentativ - redactarea de texte narative, descriptive sau explicative, pornind de la suporturi vizuale (imagini) - redactarea de texte narative, descriptive sau explicative, valorificând sensul propriu și/sau figurat al cuvintelor - redactarea de texte argumentative, pornind de la suporturi vizuale (imagini) - redactarea de texte argumentative, valorificând sensul propriu și/sau figurat al cuvintelor 2.2. Exprimarea unui punct de vedere propriu, prin compararea ideilor și/sau a punctelor de vedere prezentate în diferite texte - compararea punctelor de vedere exprimate în două sau mai multe texte pe aceeași temă

- formularea unui punct de vedere propriu, în urma receptării unor texte argumentative
- exersarea argumentării pro și contra, pe marginea unui fapt sau a unei idei

2.3. Prezentarea documentată a unei teme/a unui punct de vedere, într-un text de tip argumentativ, citând sursele de informare

- participarea la dezbateri pe teme actuale de interes, valorificând informații obținute din diverse surse, citate corespunzător
- formularea unei ipoteze și a argumentelor aferente, pe baza informațiilor obținute din surse citate
- susținerea unor prezentări, folosind mijloace multimedia (imagini, grafice), în scopul convingerii auditoriului

2.4. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării (lexicale și sintactice) în exprimarea nuanțată, în diferite situații de comunicare

- utilizarea adecvată, în context, a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor, a cuvintelor polisemantice
- relaționarea părților de propoziție în propoziții și a propozițiilor în fraze, în funcție de intenționalitatea comunicării
- rezumarea orală a unui text, valorificând relații semantice și conectori pragmatici, pe baza unor repere oferite de către profesor sau colegi

2.5. Participarea la interacțiuni verbale, formulând puncte de vedere și continuând ideile celorlalți, cu respectarea normelor de pronunție și de ordonare a cuvintelor în enunț (intonație, accent, articulare, topică)

- participarea la controverse creative, pornind de la texte studiate
- participarea la dialoguri pe teme date, în registre și contexte socioculturale diverse, dovedind disponibilitate la negociere
- susținerea unei prezentări orale, folosind tehnici variate de captare și menținere a atenției publicului
- participarea la discuții pe marginea proiectelor prezentate, continuând sau nuanțând ideile colegilor

2.6. Manifestarea spiritului critic față de punctele de vedere exprimate de interlocutor/ interlocutori, în interacțiuni directe sau mediate, prin diferite coduri de comunicare

- participarea la campanii de susținere/atragere a atenției asupra unei probleme
- organizarea unor evenimente (de exemplu, prezentare de carte pe baza lecturilor proprii)
- organizarea de minidezbateri pe teme familiare sau impuse
- simularea unor situații de comunicare monologată și dialogată, manifestând spirit critic

3. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VIII-a

3.1. Compararea informațiilor și a structurilor logice dintr-unul sau mai multe texte continue/ discontinue/multimodale, pentru exprimarea unui punct de vedere personal

- realizarea unor diagrame/tabele/scheme comparative, pe baza informațiilor și a structurii unor texte continue, discontinue sau multimodale
- identificarea informațiilor care susțin sau contrazic un punct de vedere

3.2. Recunoașterea modificării sensului unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare

- recunoașterea sensului figurat al unor cuvinte, în texte artistice și nonartistice
- sesizarea modificării sensului unor cuvinte, în funcție de context
- identificarea sensului unui mesaj, pornind de la relația imagine-text

3.3. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

- compararea temei și a ideilor din cel puțin două texte
- realizarea unor scheme comparative, pornind de la elementele de structură ale celor două texte
- compararea a cel puțin două texte, din perspectiva elementelor de limbă și de stil

3.4. Recunoașterea particularităților grafice, lexico-semantică, morfosintactice și de punctuație în comunicarea artistică/nonartistică

- utilizarea părților de propoziție și a propozițiilor, în funcție de intenția și specificul comunicării artistice/nonartistice
- recunoașterea abaterilor voite de la normă (grafice, lexicale, de punctuație), în textele literare
- identificarea mărcilor specifice comunicării nonartistice (grafice, lexicale, de punctuație), în texte de tip funcțional

3.5. Manifestarea interesului față de puncte de vedere diferite exprimate în textele continue/ discontinue/ multimodale

- aplicarea unor practici de lectură eficiente și adecvate, în funcție de scopul lecturii
- compararea unor puncte de vedere diferite, exprimate de către autori sau colegi, cu privire la aceeași temă
- participarea la întâlniri cu scriitori sau cu oameni de cultură, formulând întrebări sau opinii proprii

4. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VIII-a

4.1. Argumentarea punctului de vedere pe texte/teme, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

- formularea unor răspunsuri argumentate pe teme familiare, pe baza unor texte, valorificând și experiența proprie de cunoaștere a lumii
- exprimarea argumentată a preferințelor de lectură, în funcție de interesele proprii
- redactarea unor texte argumentative în contexte diferite

4.2. Redactarea unui text, în care se exprimă puncte de vedere argumentate, pe diverse teme, pentru a fi susținute în fața unui auditoriu sau pentru a fi publicate

- structurarea textului argumentativ (formularea problemei, dezvoltarea argumentelor, formularea concluziei), pornind de la diverse teme
- redactarea unei expuneri argumentative, pentru prezentarea în public, în diverse împrejurări
- adaptarea textului argumentativ la intenția de comunicare și la destinatar
- respectarea convențiilor de redactare (așezarea în pagină, organizarea și reorganizarea ideilor), în redactarea textului argumentativ

4.3. Realizarea unor texte multimodale, pe teme la alegere, adecvate unei situații de comunicare

- redactarea unor articole (pentru revista școlii, un blog personal sau ziarul comunității), folosind mijloace multimedia
- realizarea unor miniromane grafice, povestiri cu suport grafic sau cărți pentru copii

4.4. Utilizarea elementelor de construcție a comunicării în exprimarea nuanțată, în redactarea unor texte care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

- utilizarea corectă a categoriilor sintactice (părți de propoziție și propoziții) studiate, în redactarea unui text, în funcție de intenția comunicării
- corectarea, prin jocuri gramaticale, a greșelilor frecvente de scriere și de punctuație
- realizarea expresivității textului cu ajutorul semnelor de punctuație

4.5. Manifestarea preocupării pentru originalitate și pentru etica redactării

- scrierea textelor cu inserarea citatelor/a surselor, menționându-le corect
- scrierea unei invitații originale pentru o zi de naștere, un film, un picnic etc.

analizarea comparativă a unei teme luate de pe internet vs o temă lucrată/creată de către elev/elevi

5. Manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural

Clasa a VIII-a
5.1. Valorificarea multilingvismului în contexte socioculturale variate - elaborarea de texte diverse (articole, broșuri, ghiduri turistice), în limba maternă și în limba română, pornind de la evenimente socioculturale locale - participarea la cercuri de creație literară, în limba română și în limba maternă - redactarea de texte cu tema „Să ne prezentăm cultura și să cunoaștem alte culturi!”
5.2. Identificarea valorilor promovate de către personalități din cultura română, maternă și universală - realizarea de materiale diverse despre personalități locale/universale (proiecte, portofolii, interviuri), pe tema „Oameni și fapte” - participarea la întâlniri cu personalități locale, aparținând naționalităților din zonă, formulând întrebări sau concluzii proprii - realizarea de interviuri cu diversele personalități aparținând culturii materne locale și române
5.3. Demonstrarea diversității lingvistice și culturale în diferite contexte - crearea de scenete în care este evidențiată diversitatea cultural-lingvistică - realizarea unui calendar comun al evenimentelor lingvistice și socioculturale, aparținând comunităților din zonă - crearea unei hărți audio a limbilor folosite pe teritoriul României

Conținuturi

Domeniile de conținut vor fi abordate tematic. Pentru fiecare clasă este propusă o temă generală, adecvată particularităților psiholingvistice și preocupărilor elevilor, temă generală care va fi valorificată prin **patru teme (trei obligatorii și una la alegere)**.

Pentru clasa a VIII-a, se recomandă:

Tema generală	Teme obligatorii	Teme la alegere
REFLECȚII ASUPRA LUMII	Microunivers și macrounivers Spațiu și timp Simț civic, responsabilitate, etică	Lectură și autocunoaștere Reflecții asupra limbii Prietenie

Domenii de conținut	Conținuturi*
Comunicare orală	Acte de vorbire - a descrie diverse experiențe cotidiene - a solicita/oferi informații despre diverse evenimente - a oferi informații despre vreme - a trage concluzii - a exprima puncte de vedere personale - a cere/a oferi un sfat/o sugestie - a prezenta opțiunile și preferințele - a cere și a oferi informații de orientare în spațiu - a exprima nevoia/preferința/dorința

	Tipuri de interacțiune propuse: argumentarea unui punct de vedere și negocierea unor puncte de vedere în cadrul unor discuții cu doi sau mai mulți participanți, răspunsuri informative, recomandări, sfaturi, mulțumiri Texte orale adaptate propuse pentru ascultare: știri, interviuri (inclusiv podcasturi), texte narrative/bloguri/vloguri, reclame detaliate
Lectură	Discursul narativ și comunicarea narativă Narativul literar (discurs narativ): • autor, narator, personaj, acțiune • indici spațio-temporali: unde și când se desfășoară acțiunea • cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă • modurile de expunere: narațiune, descriere (autoportret, portret, tablou), dialog, monolog • Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; etapele acțiunii, personajul (mijloace de caracterizare) • Text narativ nonliterar Discursul liric Aplicativ • Imagini artistice (vizuale, auditive, olfactive) • Elemente de prozodie: rimă, ritm, măsură • Figuri de stil: alegoria, antiteza, comparația, metafora Texte recomandate pentru lectură: (fără definirea conceptelor operaționale, text adaptat, integral sau fragment): (a) texte continue, ficționale și nonficționale/texte literare și nonliterare: poezii, piese de teatru, texte epice clasice și contemporane din literatura pentru copii și adolescenți (literatura română, literatura maternă și literatura universală), jurnale, amintiri, memorii; articole de ziar și revistă (b) texte discontinue: cataloage, index-uri; (c) texte multimodale (mixte): articole din ziare/reviste ilustrate cu imagini. Referiri la textele propuse se regăsesc la <i>Sugestii metodologice</i>.
Redactare	Rezumatul Textul narativ (narațiunea la persoana I și la persoana a III-a) Secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal Textul argumentativ (structură, conectori) Text funcțional: cererea Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: rezumatul, textul narativ, textul de opinie, textul argumentativ, prezentarea de carte/de film, cererea, textul explicativ (de exemplu, explicarea unui tabel, a unui desen, a unei rețete culinare etc.)
Elemente de construcție a comunicării	Nivelul morfosintactic A.1. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe (verbul) Aplicativ ➢ Verbele impersonale ➢ Modul conjunctiv, timpul perfect ➢ Modul condițional-optativ, timpul perfect ➢ Construcții active și pasive ➢ Construcții cu pronume reflexive ➢ Forme verbale nepersonale ➢ Verbul în propoziție: predicatul verbal și predicatul nominal (cu verbele copulative: <i>a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a rămâne</i>)

	A.2. Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii (substantivul) Aplicativ ➤ Cazurile substantivului ➤ Substantivul în propoziție: subiect (simplu /multiplu); atribut substantival; nume predicativ; circumstanțial de cauză; circumstanțial de scop A.3. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională) Aplicativ ➤ scop: <i>în scopul, pentru</i> ➤ instrument: <i>cu ajutorul</i> A.4. Exprimarea persoanei/a politeții (pronumele) Aplicativ ➤ Pronumele personal (formele neaccentuate, cu verbe la modul condițional-optativ și la gerunziu) • cazul acuzativ • cazul dativ ➤ Pronumele reflexiv (formele neaccentuate, cu verbe la modul condițional-optativ și la gerunziu) • cazul acuzativ • cazul dativ ➤ Pronumele de politețe (cazurile genitiv și dativ) ➤ Pronumele în propoziție A.5. Exprimarea cantității și a ordinii (numeralul) Aplicativ ➤ Posibilități combinatorii ale numeralului A.6. Exprimarea însușirilor (adjectivul) Aplicativ ➤ Adjectivul în propoziție: atribut adjectival; nume predicativ cu verbul „a fi” A.7. Exprimarea coordonatelor acțiunii/contextului – spațiu, timp, modalitate (adverbul, locuțiunea adverbială) Aplicativ ➤ Gradele de comparație ➤ Adverbul în propoziție: circumstanțial de loc/timp/mod; atribut adverbial ➤ Adverbul nehotărât A.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția, locuțiunea conjuncțională) Aplicativ ➤ condiționale: <i>cu condiția să, în caz că</i> ➤ concesive: <i>deși, chiar dacă, cu toate că</i> ➤ de scop: <i>(ca) să</i> ➤ consecutive: <i>încât</i>
--	---

Domenii de conținut	Conținuturi*
	Nivelul semantico-lexical Aplicativ ➤ Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi) ➤ Paronimele frecvente. Pleonasmul ➤ Polisemia. Polisemia și omonimia: asemănări și deosebiri

	Nivelul fonetic Aplicativ Pronunțarea corectă a neologismelor
Elemente de interculturalitate	Valori promovate (de exemplu, libertatea, perseverența, altruismul) în culturile română, maternă și universală: <i>Oameni și fapte</i>

Notă*: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe. La nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg, conform modelului progresiei în spirală.

Notă*: Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări/evaluări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice **exersate în diverse contexte de comunicare**. Conținuturile din domeniul *Elemente de construcție a comunicării* vor fi evaluate funcțional. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate **integrat și contextualizat, fiind memorate ca niște formule conversaționale**. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.

Sugestii metodologice

I. INTRODUCERE

În ultimele două decenii, în didactica limbilor s-a impus perspectiva acțională, care este mai cuprinzătoare decât cea comunicativ-funcțională, incluzând-o. Pentru a asigura formarea competenței comunicative generale în limba română la elevii vorbitori nonnativi, se vor organiza în clasă activități de comunicare menite să dezvolte competențe precum: receptarea textului oral în diverse situații de comunicare, producerea textului oral în diverse contexte, receptarea textului scris de diferite tipuri, redactarea textului scris de diverse tipuri și manifestarea unei atitudini deschise și respectuoase față de diversitatea culturală și lingvistică, în context multi- și intercultural.

Trebuie avut în vedere că scopul întregului proces educațional, inclusiv al disciplinei limba și literatura română, este de a contribui la formarea unui subiect uman complex, capabil să utilizeze limba română în contexte variate.

II. PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Principiul fundamental care trebuie să ghideze proiectarea întregului demers didactic este integrarea formării competenței lingvistice într-un scop mai larg, comunicativ-funcțional și acțional, așa cum este specificat în introducere. Deși pe parcursul procesului didactic se va rezerva un spațiu semnificativ pentru elementele de construcție a comunicării și pentru exercițiile lexicale aferente nivelurilor A2-B1+, acestea vor fi întotdeauna subordonate scopului comunicativ. Este esențial ca toți profesorii să înțeleagă că se urmărește dezvoltarea competenței comunicative în limba română, nu achiziția unor cunoștințe teoretice despre limbă.

Astfel, gramatica și vocabularul sunt doar mijloace lingvistice pentru atingerea unor performanțe cât mai bune în comunicarea orală sau scrisă. În explicarea noțiunilor gramaticale, metalimbajul va fi redus la minimum, utilizându-se, de preferință, exerciții structurale (pe bază de model) sau funcționale (scrierea formei corecte a unor cuvinte, în funcție de contextul în care acestea sunt integrate). Având în vedere că scopul urmărit este însușirea unei limbi funcționale, predarea literaturii va viza, pe lângă formarea unei culturi literare de bază și dezvoltarea plăcerii de a citi, și valorificarea textelor literare pentru îmbunătățirea competenței comunicative generale.

Enumerăm, în continuare, principiile fundamentale care ar trebui respectate în conceperea oricărui demers didactic, astfel încât însușirea limbii române să se realizeze cât mai eficient:

1. **Impunerea limbii române ca limbă privilegiată de contact în timpul lecțiilor.** Prin utilizarea preponderentă a limbii române și limitând semnificativ utilizarea limbii materne, timpul fizic disponibil va fi valorificat la maximum, iar elevii vor fi expuși într-un grad mai mare la limba română, fiind astfel încurajați să recepteze și să producă permanent discurs în limba-țintă.
2. **Folosirea microlimbii atât în pregătirea textelor-suport, cât și în conversația cu clasa.** Microlimba reprezintă un sistem simplificat în comparație cu sistemul limbii naturale, adaptat nivelului de competență lingvistică al elevilor (interlimba).
3. **Dezvoltarea integrată a competențelor.** Activitățile de învățare vor fi planificate astfel încât să asigure dezvoltarea echilibrată a tuturor competențelor generale, fără a exclude gramatica și vocabularul. În acest sens, exercițiile și activitățile aferente fiecărei competențe trebuie alternate, pentru a nu defavoriza niciuna dintre ele și a evita suprasolicitarea elevilor.
4. **Respectarea celor trei pași în proiectarea activităților de receptare orală și scrisă: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea** (respectiv, prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura).
5. **Formularea unor sarcini de lucru autentice**, adică a unor sarcini care să semene cât mai mult posibil cu ceea ce fac vorbitorii, în mod obișnuit, în viața reală.
6. **Utilizarea suporturilor audiovizuale atractive**, atât pentru introducerea elementelor lexicale, cât și pentru activitățile comunicative, astfel încât acestea să faciliteze înțelegerea mesajului și să motiveze elevii.
7. **Introducerea directă a lexicului**, apelând la traducerea în limba maternă doar în ultimă instanță, după ce au fost epuizate toate celelalte metode: utilizarea imaginilor sugestive, explorarea relațiilor de sinonimie și antonimie, utilizarea perifrazelor, rebusurilor sau jocurilor specifice, precum și a limbajului mimico-gestual.

8. **Descentrarea activităților**, astfel încât vocea profesorului să se audă mai puțin decât vocea elevilor. Profesorul nu trebuie să ocupe locul central în desfășurarea activităților, ci să joace rolul unui moderator sau mediator. Activitățile trebuie organizate în beneficiul elevilor, creându-le condițiile optime pentru a produce cât mai mult discurs în limba română în sala de clasă. În acest scop, se vor utiliza formule alternative de management al clasei: pe lângă activități frontale, se va apela, în mod regulat, la lucrul în perechi sau în grup.

Dacă se vor respecta aceste reguli simple, este imposibil ca elevii să nu obțină rezultate foarte bune la sfârșitul parcursului de învățare a limbii și literaturii române.

III. DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR GENERALE

1. RECEPTAREA TEXTULUI ORAL ÎN DIVERSE SITUAȚII DE COMUNICARE

Ascultarea constituie o activitate fundamentală de comunicare lingvistică, care stă la baza celorlalte trei activități (citirea, vorbirea și scrierea). Achiziția unei limbi începe cu ascultarea, un proces extrem de complex. Astfel, fiecare temă va fi abordată prin intermediul unor activități variate de ascultare, respectând cei trei pași importanți: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea. Exercițiile propuse pentru dezvoltarea acestei competențe vor viza mai multe tipuri de înțelegere: globală (sintetică), de detaliu (analitică), perceptivă (sesizarea reacțiilor și a atitudinilor vorbitorului față de mesaj), critică, creativă etc.

Tematica textelor-suport (documentelor sonore/audiovizuale) propuse spre audiere va fi legată, pe cât posibil, de activitățile cotidiene și de interesele elevilor, iar nivelul textelor va fi adaptat obligatoriu la competența acestora. Tipurile de texte vor fi cât mai variate și, pe cât posibil, similare celor pe care elevul le ascultă în viața reală: conversații cotidiene, mesaje multimedia monologate sau dialogate, interviuri, dezbateri, prelegeri etc.

Activitățile de receptare a mesajului oral trebuie să fie urmate de activități de producere orală și scrisă, pentru a valorifica pe deplin informațiile din input, dar și pentru a ne asigura că sensul reconstruit al mesajului audiat este exploatat pentru a formula mesaje noi, pornind de la acesta.

Textele-suport propuse pentru ascultare vor fi adaptate conform nivelului lingvistic urmărit, având o lungime potrivită:

- clasa a V-a: **80-120 de cuvinte**
- clasa a VI-a: **120-180 de cuvinte**
- clasa a VII-a și a VIII-a: **200-240 de cuvinte**

2. PRODUCEREA TEXTULUI ORAL ÎN DIVERSE SITUAȚII DE COMUNICARE

În dezvoltarea competenței de producere a mesajului oral, accentul se va pune prioritar pe fluența exprimării și pe eficiența comunicării, mai degrabă decât pe acuratețea lingvistică, în acord cu principiile abordării comunicativ-funcționale. În etapele inițiale ale învățării limbii, elevii trebuie încurajați să participe activ la interacțiuni orale, fără teama de a greși. Greșelile vor fi valorificate ca oportunități de învățare și progres, în spiritul pedagogiei erorilor.

Activitățile de producere orală vor porni de la situații autentice sau verosimile de comunicare, relevante pentru universul de experiență al elevilor, precum prezentarea unor informații personale, exprimarea opiniilor, formularea de solicitări, descrierea unor persoane, obiecte sau evenimente, relatând experiențe, participând la dialoguri și rezolvând sarcini colaborative. Se recomandă utilizarea suporturilor vizuale, a imaginilor, a secvențelor audio-video, a jocurilor de rol, a simulărilor etc.

Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă se va realiza la nivel aplicativ, fără teoretizarea conținuturilor. Profesorul va crea contexte în care elevii să utilizeze în mod firesc strategii precum solicitarea clarificărilor, reformularea, cererea de repetare, verificarea înțelegerii, exprimarea acordului sau a dezacordului și compensarea lacunelor lexicale prin parafrază sau descriere.

Se recomandă organizarea frecventă a elevilor în perechi și în grupuri mici, deoarece aceste forme de lucru reduc inhibiția specifică interacțiunii directe cu profesorul, perceput adesea ca autoritate lingvistică și pedagogică. Interacțiunea între colegi favorizează participarea activă, negocierea sensului, dezvoltarea spontaneității și consolidarea încrederii în propriile capacități de comunicare.

Profesorul va avea rolul de facilitator al comunicării, oferind modele de exprimare, sprijin diferențiat și oportunități variate de exersare. În timpul activităților de comunicare orală, elevii nu vor fi întrerupți pentru corectarea imediată a greșelilor de exprimare, deoarece astfel de intervenții pot afecta fluența discursului, spontaneitatea și încrederea în propriile capacități de comunicare. Erorile vor fi notate de către profesor și discutate ulterior, la finalul activității sau într-o etapă de reflecție asupra învățării, prin feedback constructiv și exemple de formulări corecte. Corectarea imediată va fi rezervată doar situațiilor în care eroarea împiedică înțelegerea mesajului sau conduce la consolidarea unei forme incorecte. Se va urmări în principal capacitatea elevului de a transmite un mesaj inteligibil și adecvat situației de comunicare, de a utiliza strategii de interacțiune și de a participa activ la schimbul de idei.

3. RECEPTAREA TEXTULUI SCRIS DE DIVERSE TIPURI

Scopul activităților de citire este acela de a conduce elevul spre înțelegerea textului scris, astfel încât acesta să fie capabil să înțeleagă, atât global, cât și în detaliu, diferite tipuri de texte. Secvențele destinate formării acestei competențe se vor desfășura constant, sub forma unui proces, prin care elevii își vor îmbunătăți încontinuu abilitățile de lectură.

Textele selectate vor acoperi o arie tematică adaptată nevoilor și intereselor specifice grupei de vârstă a elevilor, respectând nivelul de competență lingvistică a acestora. **Se recomandă ca fiecare temă (trei obligatorii și una la alegere) să fie introdusă printr-o activitate de lectură, pornind de la un text nonliterar, urmând ca elevii să parcurgă minimum un text literar, cu condiția ca acesta să corespundă sferelor de interes ale elevului și să fie adaptat nivelului lingvistic corespunzător.**

La fel ca și în cazul ascultării, orice activitate de receptare a mesajului scris presupune respectarea celor trei pași: prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura.

Lungimea textelor alese:

- clasa a V-a: **100-140 de cuvinte;**
- clasa a VI-a: **140-200 de cuvinte;**
- clasa a VII-a și a VIII-a: **220-260 de cuvinte.**

Textele-suport alese (inclusiv cele literare) vor fi adaptate conform nivelului lingvistic corespunzător, avându-se în vedere *Descrierea minimală a limbii române*, document disponibil pe: : www.video.elearning.ubbcluj.ro

4. REDACTAREA TEXTULUI SCRIS DE DIVERSE TIPURI

Activități lingvistice de producere a mesajului scris

- Activitățile de producere scrisă se vor desfășura ca parte integrantă a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate fie în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, relatarea unor experiențe personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit), fie, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor-input propuse pentru ascultare/lectură.
- Activitățile de învățare se vor desfășura în cadrul ariilor tematice indicate în prezenta programă, simulând întotdeauna un context cât mai autentic de comunicare.
- Sarcinile formulate vor viza producerea de către elevi a unor tipuri de texte cât mai diverse, adaptate la situațiile concrete de viață din ariile tematice indicate. Ele vor ține cont de nivelul de competență al elevilor, de mijloacele lingvistice de care dispun (bagajul lexical și structurile gramaticale însușite).
- Se va insista pe producerea unor texte coerente și coezive, care să fie adaptate la contextul de comunicare.
- Se va specifica numărul de cuvinte aproximativ pe care trebuie să-l aibă textele produse de către elevi, corelat cu lungimea textelor propuse ca input în activitățile de receptare.
- Numărul de cuvinte recomandat:
 - clasa a V-a: **80-100 de cuvinte;**
 - clasa a VI-a: **100-120 de cuvinte;**
 - clasa a VII-a și a VIII-a: **120-150 de cuvinte.**

5. MANIFESTAREA UNEI ATITUDINI DESCHISE ȘI RESPECTUOASE FAȚĂ DE DIVERSITATEA CULTURALĂ ȘI LINGVISTICĂ, ÎN CONTEXT MULTI- ȘI INTERCULTURAL

În contextul plurilingvismului și al pluriculturalismului, în care se desfășoară și predarea limbii române pentru nonnativi, manifestarea sensibilității multi- și interculturale reprezintă un proces complex, social și cultural, care creează condiții optime de comunicare și cooperare, facilitând înțelegerea discursului și a contextului comunicării, respectiv rezolvarea situațiilor în care apar opinii divergente.

Activitățile didactice vor valorifica diversitatea lingvistică și culturală existentă în clasă, transformând experiențele și identitățile culturale ale elevilor în resurse de învățare. Se recomandă utilizarea materialelor autentice și a contextelor de comunicare care reflectă pluralitatea culturală a societății contemporane și favorizează dialogul intercultural.

Profesorul va crea oportunități pentru compararea unor practici, tradiții, obiceiuri, norme de comportament și valori specifice diferitelor comunități culturale, încurajând identificarea asemănărilor și a diferențelor într-un climat de respect reciproc. Activitățile vor stimula exprimarea opiniilor personale, argumentarea acestora și ascultarea activă a punctelor de vedere diferite, fără formularea unor judecăți de valoare sau promovarea stereotipurilor.

Se recomandă organizarea de activități colaborative, proiecte tematice, dezbateri, jocuri de rol și studii de caz care presupun cooperarea între elevi și negocierea semnificațiilor în contexte interculturale. Aceste demersuri contribuie la dezvoltarea empatiei, a toleranței, a deschiderii față de alteritate și a capacității de adaptare la situații de comunicare diverse.

Evaluarea va urmări nu doar cunoștințele despre diferite culturi, ci și manifestarea unor atitudini precum respectul pentru diversitate, disponibilitatea pentru dialog, cooperarea, deschiderea față de perspective diferite și utilizarea unui limbaj adecvat în contexte interculturale.

IV. EVALUAREA

Evaluarea trebuie să fie centrată pe ceea ce elevul este capabil să facă în comunicarea în limba română în contexte autentice, nu pe reproducerea de informații teoretice (teorie literară, gramatică descriptivă). Se urmărește integrarea competențelor de receptare, producere, interacțiune, precum și a elementelor de interculturalitate.

Sarcinile și textele utilizate trebuie adaptate vârstei, nivelului lingvistic și dezvoltării cognitive ale elevilor, evitându-se vocabularul avansat, interpretările literare complexe sau structurile gramaticale care depășesc nivelul CECRL (*Cadrul european de referință pentru limbi*).

Evaluarea trebuie să fie orientată spre acțiune, verificând capacitatea elevilor de a înțelege mesaje cotidiene, de a completa formulare, de a participa la conversații simple, de a redacta texte funcționale și de a media informații. În acest sens, instrumentele de evaluare trebuie să includă itemi echilibrați pentru receptare, producere și interacțiune.

Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări/evaluări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.

Conținuturile propuse pentru prelucrare aplicativă și intuitivă nu vor fi evaluate teoretic în cadrul examenelor de evaluare la nivel național, ci numai din perspectiva utilizării contextuale.

V. LISTĂ ORIENTATIVĂ DE AUTORI

Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Hans Christian Andersen, James Matthew Barrie, Frank Baum, Grigore Băjenaru, Peter Beagle, Florin Bican, Ana Blandiana, Caius Dobrescu, Ion Luca Caragiale, Maite Carranza, Nina Cassian, Mircea Cărtărescu, Paul Cernat, Kornei Ciukovski, Andrew Clements, Carlo Collodi, Horia Corcheș, Ion Creangă, Roald Dahl, Edmondo De Amicis, Barbu-Ștefănescu Delavrancea, Charles Dickens, Mihai Drumeș,

Alexandre Dumas, Mihai Eminescu, Elena Farago, Cornelia Funke, Neil Gaiman, Emil Gârleanu, René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, Tommy Greenwald, Frații Grimm, Lee Harper, Wilhelm Hauff, Stephen Hawking, Lynda Mallady Hunt, Petre Ispirescu, Jeff Kinney, Rudyard Kipling, Jean de La Fontaine, Selma Lagerlof, Clive Staples Lewis, Grace Lin, Astrid Lindgren, Jack London, Lois Lowry, Hector Malot, Alexandru Mitru, Diane Namm, Gellu Naum, Nicolai Nosov, Philip Osbourne, Octav Pancu-Iași, Liviu Papadima, Lincoln Peirce, Charles Perrault, Cezar Petrescu, Adina Popescu, Simona Popescu, Raquel J. Pallacio, Jules Renard, Gianni Rodari, Ana Rotea, Joanne Kathleen Rowling, Rachel Renee Russel, Mihail Sadoveanu, Louis Sachar, Mircea Sântimbreanu, Walter Scott, Ioan Slavici, Marin Sorescu, Johanna Spyri, Ionel Teodoreanu, Carmen Tiderle, John Ronald Reuel Tolkien, Mark Twain, Ovidiu Verdeș, Jules Verne, Matei Vișniec, David Walliams, E.B.White, Rodica Zane, Elena Zafira Zafir, Ovidiu Zotta.

VI. DELIMITĂRI TERMINOLOGICE

Abordarea aplicativă¹ desemnează prelucrarea didactică a conținutului, prin analiza fenomenului lingvistic fără teoretizare, dar cu folosirea terminologiei, pentru a structura/a orienta gândirea și discursul despre limbă (de exemplu: se folosește denumirea timpurilor verbale, fără teoretizarea conceptului). Folosirea terminologiei are la bază exersarea contextuală a conceptelor vizate. Nefiind teoretizate, aceste concepte nu fac obiectul evaluării.

Abordarea contrastivă (comparativă) desemnează aplicarea viziunii comparative asupra limbilor în studiul acestora. Conform acestei perspective, învățarea noțiunilor, a deprinderilor etc. de limbă și literatură trebuie să se bazeze pe identificarea și valorificarea corespondențelor, pe stabilirea asemănărilor și a deosebirilor dintre limba de bază (maternă) și limba în curs de însușire (în cazul nostru, româna).

Abordarea intuitivă² desemnează prezentarea conținutului în contexte pragmatice de folosire a lui, fără definirea conceptului, fără teoretizare sau stabilire de reguli, legi, norme. Acest tip de abordare implică observarea, analiza și exersarea contextuală a fenomenului lingvistic (de exemplu, observarea diferențelor semnificative dintre perfect compus și imperfect).

Ascultarea activă reprezintă ascultarea cu un scop bine definit, ce implică, pe lângă receptare, interpretarea stimulilor auditivi și acordarea de semnificații secvențelor sonore receptate.

Bilingvismul reprezintă utilizarea funcțională a două limbi în contexte comunicaționale variate. Persoana bilingvă nu poate fi percepută fragmentar, ca însumare a două existențe monolingve, ci holistic, ca personalitate care își transmite intenția de comunicare prin limbi diferite, cerute de context.

Interferența lingvistică desemnează transferul negativ al cunoștințelor, al structurilor, al deprinderilor fixate dintr-o limbă în cealaltă limbă. Fenomenul interferenței vizează toate nivelurile sistemului lingvistic și reprezintă fenomenul opus transferului pozitiv de cunoștințe. Acest fenomen poate conduce la erori de pronunție, gramatică sau vocabular.

Transferul lingvistic desemnează valorificarea pozitivă, conștientă sau inconștientă, a experiențelor, cunoștințelor, deprinderilor etc. de limbă anterior însușite.

Textul continuu reprezintă un text (sau fragment de text) coerent, fără elemente paratextuale (de exemplu: imagini, grafice) intercalate (de exemplu, poezia, fabula).

Textul discontinuu desemnează un text (sau un fragment de text) în care redarea informației se realizează predominant prin reprezentare vizuală (de exemplu, grafice, diagrame).

Textul multimodal constituie un text (sau un fragment de text) în care se combină două sau mai multe sisteme semiotice: lingvistic, vizual, audio, spațial, gestual (de exemplu, hărți, reclame, afișe, diagrame, spoturi publicitare, clipuri).

VII. A. REFERINȚE ȘTIINȚIFICE:

1. *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică*: <https://ccd.intercultural.ro>
2. *Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare*, Diviziunea Politici lingvistice Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Chișinău, 2003.
3. *Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar* (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers): <http://ro.literaryframework.eu>
4. *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. The CEFR Companion Volume with New Descriptors*, Strasbourg, Council of Europe, 2018, disponibil pe: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>.
5. *CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*, parte integrantă a Strategiei Europa 2020.
6. MOLDOVAN, Victoria, POP, Liana, URICARU, Lucia, *Nivel prag. Pentru învățarea limbii române ca limbă străină*, Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
7. NOREL, Mariana, POP, Liana, *Limba română ca a doua limbă. Modul pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru învățământ rural, Editura Educația 2000+, București, 2005.
8. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VÎLCU, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină. A1-A2*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2012.
9. PLATON, Elena (coord.), *Româna ca limbă străină. Caiete didactice. A1+*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2012.
10. PLATON, Elena, BURLACU, Diana Viorela, SONEA, Ioana Silvia (coord.), *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul gimnazial. RLNM: P2 – ciclul gimnazial*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2011.
11. PLATON, Elena, (coord.), MANOLE, Veronica, VARGA, Cristina, LAZĂR, Andrei, *Evaluarea competențelor de comunicare orală în limba română – învățământul secundar (EVRO – P2)*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
12. PLATON, Elena, (coord.), SONEA, Ioana, TĂRĂU, Ștefania, *Evaluarea competențelor de comunicare scrisă în limba română – învățământul secundar (EVRO – P4)*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
13. PLATON, Elena, (coord.), CHIRCU, Adrian, POPA, Mihaela, *Limba română – evaluarea competenței lingvistice în învățământul secundar (P6)*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
14. PLATON, Elena, VÎLCU, Dina (coord.), *Procesul de evaluare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM: P5 – ciclul gimnazial)*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2011.
15. PLATON, Elena, *Româna ca limbă străină (RLS). Elemente de metadidactică*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
16. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia VÎLCU, Dina, *Descrierea minimală a limbii române (A1, A2, B1, B2)*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro.
17. PLATON, Elena, GOGĂȚĂ, Cristina, URSA, Anca, VASIU, Lavinia-Iunia, *România în 50 de povești. Limba română ca limbă străină (RLS). Texte gradate. A1-A2*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
18. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VÎLCU, Dina, *Exerciții audio (A1, A2, B1, B2, C1, C2). Româna ca limbă străină*, Editura Efes, Cluj-Napoca, 2009.
19. POP, Liana (coord.), *Româna A1-B1 (Manual. Seria Autodidact)*, Editura Echinoc, Cluj-Napoca, 2008.
20. ROMAN, Diana, NASTA. Lavinia, *Limba română ca limbă străină (RLS): o gramatică pe înțelesul tuturor: nivelul A1*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
21. SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia-Iunia, VÎLCU, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B1*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
22. TÓDOR, Erika Mária, *Interdependențele conduitei bilingve. Profilul psiho-lingvistic al bilingvismului maghiar-român/The interdependencies of bilingual behaviour*.

Psycholinguistic and sociolinguistic profile of Hungarian-Romanian bilinguals, în „Diacronia”, 2, July 17, 2015, A21 (1–8).

23. TÓDOR, Erika Mária, *Predarea-învățarea limbii române ca nematernă. O alternativă a lingvisticii aplicate*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2009.

VII. B LINKURI UTILE:

<http://.video.elearning.ubbcluj.ro>

<https://davebirss.com/storydice/>

https://www.youtube.com/results?search_query=tedx+Romania

www.romanianvoice.com

<https://humanitas.ro/humanitas/colectii/biblioteca-virtuala>

https://respiro.ro/respiroteca/carti?gclid=CjwKCAjwx8ilBhBwEiwA2quaqxs5nKWuAsXJgMHh_zk3Z-KqNrtfctQ0v-vqOOgO0VQreTCCjZ9sCpxoCbG0QAvD_BwE

<https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Cadrul-European-Comun-de-Referinta-pentru-limbi.pdf>

<https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>

Grup de lucru

Nr.crt.	Numele și prenumele	Unitatea de învățământ/Instituția de proveniență și localitatea	Funcția în cadrul GLC
1.	GEORGESCU Daniel	Ministerul Educației și Cercetării, București	Responsabil MEC
2.	PLATON Elena	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca	Coordonator științific
3.	CSEREI Gyöngyvér	Colegiul Național „Nagy Mózes”, Târgu Secuiesc	Membru
4.	FORGÓ Éva-Erika	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș	Membru
5.	GREGOROVICI Corina Delia	Liceul Reformat „Wesselényi”, Zalău	Membru
6.	KAITAR Roxana Anca	Liceul Teologic Romano-Catolic „Hám János”, Satu Mare	Membru
7.	ZAHARIA Alina Voichița	Liceul Teoretic „Horváth János”, Marghita	Membru